

Színházi Élet

Szerkeszti: Incze Sándor

Beregi Oszkar itt hon!

1923. 39. SZÁM.

ÁRA 800 KOR.

SZINHÁZI
ÉLET
NÉMETH JULISKA
ANDRÁSY-UTI SZINHÁZ
"FÖLDIEKKEL JÁTSZÓ ÉGITÜNEMÉNY"

mező

Előfizetési ára: Budapesten és vidéken
Negyedévre **K 8000.** Hirdetések
millimétersora 600 korona

Egyes szám ára: Budapesten, vidéken és
pályaudvarokon **K 800.** Amerikában
15 cent, Ausztriában 5000 o. K

SZÍNHÁZI ÉLET

SZÍNHÁZI,
IRODALMI ÉS
MŰVÉSZETI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL

Szerkesztőség: Erzsébet-körút 24
Telefon: József 129—35

A jegyzéstart telefonszáma:
József 121—72

Kiadóhivatal: Erzsébet-körút 29
Telefon: József 121—73

FELELŐS SZERKESZTŐ: INCZE SÁNDOR

Színházi babona

Irta: Vajda Ernő

Bocsássanak meg, hogy az eset személyes élmény. De pontos adatok és nevek nélkül az ilyen történetnek nincs értelme és — ami még rosszabb — nincs hitele.

A Szerelem Vására budapesti vígszínházi premijérjén történt, az ötödik felvonás végén.

Varsányi Irén a színpadon ráfogta a revolvert Csortosra és csodálatos zenéjű hangján felcsattantak az extázis szavai: „Hát halj meg, te kutya!” (A jelenetben a művésznőnek agyon kell lőnie a csábítóját és a színész ott hal meg a nyílt színpadon.) Most következett volna a revolverdörrenés. De a revolver nem dörrent.

A színpadon Varsányi Irén teljes erővel nyomja a revolvert és kétségbeesve ismétli: „Halj meg! Halj meg!” De Csortos nem hal meg! Nem halhat meg, amíg a revolver nem dörren. És az átkozott revolver nem dörren! Gukker nélkül is látom, hogy Varsányi ujjai elfehérednek az erőlködéstől, ahogy őrzöngve nyomja a revolver ravaszát. A ravasz nem mozdul, a revolver nem dörren. Huszszor kipróbálták előzőleg, közvetlen a felvonás előtt is, rendben volt. Csak most az egyszerű, a válságos pillanatban, mondott csütörtököt. Csortos menteni próbál, rögtönözni kezd, hangosan, mintha a szerepét mondaná, kiáltja Varsányi felé: „Ölj hát meg! Ölj meg! Ölj meg!” A revolver nem dörren. Az Isten szerelmére, mi van az ügyelővel? Hiszen minden eshetőségre készen ott áll egy második revolverrel a színpad mögött. (Kiderül később: az ügyelő úgy megrémült attól, hogy a színpadon nem sült el a revolver, hogy reszkető keze képtelen volt elsütni a pótrevolvert.) Még egy pillanat és min-

dennek vége, a közönség már mozdulni kezd. És a legvégző pillanatban Csortos zseniális színészi találékonysága megmentette a szituációt. „Gyere utánam, ha mersz!” — kiáltja Csortos és kirohan a színpadról. Varsányi utána, kívül végre egy revolverdörrenés, Varsányi betamolgy vissza a színpadra és összeroskad. Függyő, a nézőtér tombol a lelkesedéstől. Istennek csodája, a mindenható közönség nem vett észre semmit.

Negyvennyolc estén át nem mertem bemenni a színházba. Pedig a revolver működött ezentúl pontosan és Csortos ott halt meg minden este a nyílt színpadon, nem a színpad mögött. Az ötvenedik estét végignéztem. Ekkor már Lukács Pál játszotta a csábító szerepét. És amikor Varsányi agyon akarta lőni, a revolver csütörtököt mondott!

De eddig ez csak anekdota lenne. Most következik a babona és a babonás eset. Sőt két babonás eset.

Az első. Wienben a Szerelem Vására egyik próbáján (Geständnis címmel játszották németül) pihenés közben elmeséltem Harry Waldennek (ő játszotta Csortos szerepét) a budapesti revolvereseteket. Walden rémülten kérdezte:

— Másodszor sem sült el a revolver? De az istenért, hát nem mártották meg az első eset után tiszta esővízben?

Rábámultam Waldenre és először azt hittem, tréfál. De a legkomolyabban elmondta, hogy ezt az ismeretlen babonát ő egy öreg vidéki színésztől hallotta. Ha színpadon nem sült el a revolver, rögtön meg kell mártani tiszta esővízben. Mert különben a darabnak ahhoz a jelenet-höz hozzászögődik a balsors. Próbáltam

megnyugtadni Waldent, hogy hiszen a bécsi előadáson nem a budapesti revolvvert használják. Nem lehetett megnyugtanni. Nem a revolverről van szó — felelte idegesen — hanem a balsorsról. A revolver változik, a balsors megmarad. A premiéren azonban nem volt semmi baj, a revolver működött. De Walden ideges maradt. Félt a revolvértől. Azt sugta nekem, mindig az az érzése, mikor a színész ráfogja a revolvert, hogy rögtön igazi golyó roppen ki a csőből. Megkérte a színésznőt, hogy ne a szeme felé irányítsa a fegyvert, hanem a szíve felé. És a tizedik vagy huszadik előadáson a revolver csőéből úgy kicsapott a vaktöltés, hogy átperzselté Walden kabátját, mellényét és megégette a testét, pontosan a szíve fölött. Ha a szemének van irányítva a fegyver, kiégette volna a szemét. Walden idegsokkot kapott és napokig nem játszott. Akkor terjedt el először a hamis hír, hogy öngyilkossági kísérletet követett el. Mikor újra fellépett, nem engedte meg többé, hogy akár vaktöltéssel is rálőjjenek. Az ügyelő sütyöt el minden este a színpadok mögött egy revolvert, a színpadon a színésznek csak markirozta a revolverlövést. A századik előadáson az öltözőjében mosolyogva gratuláltam Waldennek, hogy ime nincs többé baj a revolverrel, a balsors megtört. Csüggedten és betegen felelt Walden:

— Kedves barátom, ne mosolyogjon. Én érzem, hogy ez az én utolsó szerepem. És nem ártana imádkozni se, annak, aki tud, hogy sehol másutt ne legyen baj ezzel a revolverrel.

Minék tagadjam, megborzongtam. Walden nemcsak nagy művész volt, hanem rendkívüli intelligenciájú, művelt, felvilágosodott, tudós ember. Ha egy ilyen embernek lebirhatatlan banonás érzése van...

Pár hónap múlva Walden Berlinbe utazott, hogy ott játssza a Szerelem Vársárát (és az Ördögöt, ami régebbi szerepe volt). Mikor az első berlini próbára kellett volna mennie, hiába várták. Walden berlini szállásán feleségével és fiával együtt öngyilkos lett...

A második eset. Spanyolországban, Barcelonában játszották a Szerelem Vársárát (spanyolul „Carn de Donna“ — Asszonyhus — volt a darab címe). A spanyol színész, aki a csábítót játszotta, féltékeny volt a feleségére, aki szintén színésznő volt és Laviniát játszotta vele a darabban. A revolveres jelenetben, az

elején, mikor az asszony még szerelmes szavakat mond a férfinak, a színész azt vélte észrevenni, hogy ezek a színpadi szerelmes szavak titokban egy gavallérnak szólnak a nézőtérben. A féltékenységtől őrzöngő spanyol színész felkapta az asztalról a revolvert, amellyel tíz perccel később a színésznőnek öt kellett volna megölnie a színpadi vaktöltéssel és amelybe a színész (megvizsgálás ürügye alatt) éles golyót tett a felvonás előtt. — felkapta a revolvert és irtózatos valóságra cserélve a színpadi szerepeket, nyílt színpadon agyonlőtte a feleségét...

A Szerelem Vására revolverének babonája eddig van. Soha azelőtt én nem voltam babonás. Ma az vagyok. Őszintén, nyíltan, bátran. Tessék nevetni, tessék gunyolódni, tessék kérdezni józan felvilágosodottsággal, vajjon mit használt volna az az ostobaság, ha a pesti premiér után esővízbe mártjuk a revolvert, tessék megmagyarázni, hogy véletlenek sorozata az egész. Ki tudja? Én nem. Mit tudunk egyáltalán az élet titkairól! Csak azt tudom, hogy ma, amikor német, olasz, angol, francia nagy tudósok okkultisták lesznek, amikor egy olyan zseniális agyvelő mint Maeterlinck szellemekben és ősi misztikus babonákban hisz, akkor senkinek sincs oka szégyelni és titkolni, hogy babonás. Ki tudja, nem jön-e egy új kor (talán hamarabb, mint hiszik), amely pozitív tudományként tudja, amit ma babonának csufolunk és amely szánakozva von vállat azon, amit ma józan felvilágosodottnak hívnak az elfogult emberek.

UJVÁRY SZÓLÓJE. Hatalmas csomó könyvvel jelent meg minden este Ujváry Lajos a Fővárosi Operett Színházban. Hat-nyolc vaskos kötetet cipelt a hóna alatt: valamennyi komoly szakmunka a szőlőtenyésztésről,

borgazdaságról. Hosszas faggatás után Ujváry elárulta, hogy Budakeszin szőlője van. A napokban beteg volt Ujváry, nem is lépett föl. Tapolczay igazgató elküldött hozzá Budakeszre egy diszletezőt, nézze meg, jobban van-e már és milyen a szőlője?

Délután visszajött a diszletező: Ujváry ur már jobban van, üdvözölt mindenkit.

— És mondja — kérdezte Tapolczay —, látta a szőlőjét? Tényleg van szőlője?

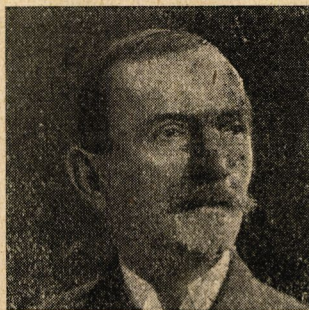
— Van kérem — felelt a diszítő. A kertjében van egy szőlőlugas és azon hat gyönyörű fűrt érett szőlő...

Sipulusz

Írta: Beöthy László

Azt a vidám, bolondos kedvű, pillangó-nyakkendős, meleg, szép baritonját gyakran megeresztő, egy-két kupa bort kéretlenül lehajtó, országot járó, a világnak fittyet hányó jó fiut, aki mindenkit megnevettet, hitták Sipulusznak... ezt a hideg márványhomloku, megtört, de kemény nézésű, szigoru száju, halottas ágyán némán fekvő nagy író, aki mindenkit megrikat, hitták Rákosi Viktornak.

Én csak a régi nevén bucsuztatom. Ha nekünk, öregedő embereknek, halottunk van, nem azzal az égő és heves fájdalommal siratjuk, mint a fiatalokat. A mi keserőségünk füstje nem csap föl az égre, a mi szomorúságunk fátyla nem borítja el a napot. A mi bánatunk ereje a hűség: mi nem felejtünk és nem vigasztalódunk. A fiatalok a halottban egy embert vesztenek el, aki nekik kedves volt, aki helyett azonban új és új emberek jönnek, mi minden halottunkban az életünk egy részét, emlékeink tömegét siratjuk. Az élet szava, amelyet valaha olyan hangosan kiáltottunk, egyre halkabb lesz körülöttünk, amíg bennünket is elér a nagy némaság. Amikor ezt a szót: *Sipulusz*, — leírom, megelenedik előttem a régi nagy redak-

ció, benne a sok nagy társ és nevezetes élmény között ő, a jó atyafi, a kedves barát, a beérkezett nagy író, aki örök jókedvével, kegyetlen szatirájával, gyöngéd humorával, száz jóságával és ezer ötletével megnevettette, megbántotta, megengesztelte, föllekesítette és magába szeretettette az embereket. A Pósa-asztal nótái a Dankó

Pista hegedűje mellett... A Hajduság rajongó kedvelője... A kávéházi viták fanatikus vezére... az a keserves, öntépő ut, amelyen nagy íróvá lett... az az áhitatos perc, amelyben a nevető ország elfelejtette a kaca-

gást, s észrevette, hogy *Az én frakom* írójából a *Korhadttal fakesztetek* és az *Elnémult harangok* költője lett... Emlékek, képek, amelyeket vele együtt temetnek, s amikor elfog a szomorúság, nem is őt sajnálom, aki megváltatott, hanem magamat.

★

Rákosi Viktor kétszer halt meg.

Tizenöt esztendővel ezelőtt, amikor kitört rajta nagy betegsége, és tegnap, amikor a betegség sirba vitte őt.

E kettős tagadása az életnek, e két *nem* mintha egy *igen*-t jelentene: a *halhatatlanságot*.

Passiojátékok lesznek a Nemzeti Színházban

Még az idén bemutatják Grebau világhírű misztériumát

A z előadásra kibővítik a színpadot

Nagy titokban érdekes szenzációra készül a Nemzeti Színház. Kinyomoztuk a szenzációt, amelyről még a színház tájékán is csak a legbenfentesebbek tudnak: passiojátékok lesznek idén a Nemzetiben, Arnould Grebaunak misztériumát fogják előadni. Ez az érdekes, 1452-ből való irodalmi emlék a legérdekesebb passio-

játék, egyuttal legértékesebb is. Hét képből áll, versben van megírva, csupa mélység és szimbólum, amellett mint színpadi produkció is grandiózus. Hatalmas feladatok elé állítja Grebau műve elsősorban a rendezőt. Óriási előkészületeket igényel a darab. Van jelenete, amelyben a cselekmény egyszere három helyen ját-

szik. Hevesi Sándor igazgató úgy tervezi, hogy a passiojátékok idejére a színpadot a zenekar helyével is kibővítik, hogy a misztérium előadása egészen nagyméretű legyen. A darabot Váradi Antal fordításában hozzák színre a szezon derekán, szereposztásáról még nincsen végleges döntés.

Hogy békült ki Hubay az Operaházzal

Míg a Karenin Anna eljut odáig

Nyilatkozik Hubay Jenő

Mint ismeretes, az Operaház Tittel vezetése alatt javában készül Hubay Jenő Karenin Anna című operájára. A dalmű körül, mint ismeretes, hosszú és kinos affér játszódott le, amelynek során Hubay visszavette a partitúrát az Opera igazgatóságától. Most, hogy a Karenin Anna a magyar zene-értő közönség legnagyobb örömeire színe kerül, nem lesz érdektelen elmondani ennek a magyar operának a keletkezését és eddigi történetét. Felkerestük Hubay Jenőt, az illusztris szerzőt, aki a következőkben volt szíves a dalműről nyilatkozni.

— Az első impulzust ennek a darabnak a megkomponálásához 1913-ban kaptam, tehát tíz évvel ezelőtt. A Góth-pár ekkor játszotta a Magyarban Tolsztoj nagy drámáját és Góthné Kertész Ella megindítóan nagyszerű

Annája és Góth Sándor szenvedélyesen elragadó Vronszkája nagyban hozzájárult azon elhatározásomhoz, hogy Góth Sándortól kérem a Karenina Anna operává való átalakítását. Góth nagy lelkesedéssel nyomban hozzáfogott és a libretto csakhamar elkészült a zenével együtt. A dalművet bemutattuk gróf Bánffy Miklósnak, az Operaház akkori kormánybiztosának, aki már 1915-ben elő akarta adni az operát és már foglalkozott is a kosztüm és a díszlet-kérdésekkel. A második felvonás díszletének a löversenyternek skiccét maga a gróf vetette papírra.

— A világháború közben olyan szomorú méreteket öltött, hogy a politikai helyzet meghiusította a művészi tervek keresztülvételét. A Karenina Anna ügye is lekerült a napirendről és csak 1918 tavaszán lett ismét aktuális. Ekkor Tango osztotta ki a szerepeket és kezdett foglalkozni a mű betanítá-

sával. De a forradalom közbejött és a Karenin bemutatója elmaradt.

— Wlassits báró amint átvette az Operát, szándéka volt előadni az operát, de a költségek miatt a bemutatás eltoldódott. Később a bécsi nyomdászsztrájk miatt nem érkeztek meg a zongorakivonatok, amit a bécsi Universal-Edition nyomatott, amely megszerezte a mű kiadási jogát. Ezután azok az események jöttek közbe, amit nem kívánok ujólag ismételni, csak annyit mondom, hogy az Operaház ismét készül — remélem, ezuttal utóljára — a Karenin Annára.

Ugy értesülünk, hogy Wlassits báró és Hubay között az összes ellentétek elsimultak. A báró maga is nagyon ambicionálja, hogy Hubay dalműve a szerző nagyságát és hírnevét megillető előadásban kerüljön színre a m. kir. Operaházban.

A bemutató ideje még bizonytalan. Az Operaház valószínűleg decemberre készül el az operával.

JÉGCsap

Vannak olyan művészi és irodalmi tehetségek, akik már a tehetség megnyilatkozásának első időpontjában is eltávolodnak attól a szótól, amellyel az irodalmi és művészi fiatalokat szokták jellemezni. Ezek a született geniek: tizenhét és husz évesek az írők között, tizenöt meg tizenhat évesek, ha hegedűvonó van a kezükben. Az igazi geniének nincs szüksége gyakorló évekre, nincs szüksége iskolára, tanításra, kirobban önmagától és önmagából, akkor, amikor annak a saját-maga belső lelkiszüksége idejét érzi.

Ezek közé a tehetségek közé kell számítani Zilahy Lajost, akinek *Jégcsap* című vígjátékát most mutatta be a *Belvárosi Színház*. Zilahy Lajos — amikor a neve legelőször jelent meg nyomtatott írások alatt — figyelmet és feltűnést keltett maga iránt mértékadó és komoly irodalmi ítéletű emberek előtt. Első írásain is meglátszott, hogy nem sokára sok dolga lesz a színpaddal és a színpadnak is véle. Akármit ír, mindenből színpadra ki-

vánkozik a cselekmény, mert az irodalmi teoretikusok és elmélkedők helyett ő, minden szavában történések, külső és belső mozgalmak életével foglalkozik.

Első egész estét betöltő színdarabja: *A hazajáró lélek*, a Nemzeti Színház tavalyi szezonjának volt legnagyobb sikere. Még alig pár hónap telt el a Nemzeti Színházi bemutató óta és máris új, egész estét betöltő színdarabban jelenik meg a közönség előtt, még pedig azzal a műfajjal, amelynek megírása nemcsak veleszületett színdarabírói tehetséget, hanem a francia bohózatírók utánozhatatlannak vélt rutinját is megköveteli. Ha korára tekintve a fiatal írők közé is kell számítanunk Zilahy Lajost, eredményei és tehetsége a beérkezett és mindenkor komolyan vett írők között biztosítanak a számára előkelő helyet.

A *Jégcsap* a szó legnemesebb értelmében vett irodalmi értékű színdarab. Műfaja a felsőbbrendű vígjáték és a bohózat-között ke-

DAJBUKÁTH ILONA, SOMLÁR, HEGEDŰS ÉS BÓTH
Belvárosi színház: „Jégcsap”

(Angelo foto)

resi a helyet és meg is találja azt a témakört és azt a stílust, amelynek kibontakozását nem szorítják szűk korlátok közé a felsőbbrendű vigjáték keretei, de nem is engedik kicsapongani a francia bohózatok szertelenségei felé, az író jóízlésének és színpadi ökonomiájának határai.

Ötvenéves férj és nálánál huszonnyolc évvel fiatalabb feleségének házassági élete adja meg a *Jégcsap* cselekményét. A két főalakon kívül több igen eredeti és szimpátikus mellékalak egészíti ki a szereplők névsorát, akik között egyetlen egy olyan arc sincsen, amelyet az életben ne láttunk volna valahol, de ezek az arcok mind új fintorokkal, lelkiéletük megannyi hűségecs tükörképével fordulnak felénk Zilahy Lajos írói meglátásában. Hiába bohózat, mégis minden szónak súlya és jelentősége van, minden mondat az író ízlésének rostáján át kerül a közönség füléhez.

El kell mondani a *Jégcsap* cselekményének vázlatát, amelyet még azok is szívesen hallgatnak, akik látták a darabot és tudják, hogy minden jelenetében fordulatos, érdekes és ötletes.

Ötven esztendő öregező ember a férj, fog-

HEGEDŰS TIBOR ÉS BÓTH KLÁRI

Bélvárosi színház: „Jégcsap“

(Angelo foto)

BÁRSONY ISTVÁN

Bélvárosi színház: „Jégcsap“

(Angelo foto)

lalkozásra kozmetikus, de orvosnak, tudós-
nak képzei magát. Valamikor bizonyára nem
rajta muló okok miatt elmaradt a doktori
címűl és diplomatól, így tehát éppen olyan
félleteiner ember lett belőle, mint legjobb
barátjából, a fogtechnikusból, aki szintén ön-
maga adományozta cégtáblájára a „doktor“
titulust. A kozmetikus ur — pedáns tudálékos
férfi — kissé tulságosan későn nőszült ahhoz,
hogy felesége hűsége felől biztonságban le-
hessen. Előre tudja, hogy felesége belátható
időn belül meg fogja csalni a bizonyos
csinos fiatal emberrel, aki egyszer minden
asszony életében elérkezik. Tudományos el-
mélete szerint ez is egy lelkibetegség, ame-
lyet éppen úgy kell gyógyítani, mint azokat
a testi betegségeket, amelyeket mérgező ba-
cillusok működése idéz elő. Az ilyen bacillu-
sokat orvosi nyelven toxinoknak nevezik,
azok a gyógyszerek, amelyekkel a hatásukat
le szokták küzdeni, az antitoxinok.

Éppen ilyen toxinnak nevezi a férj a csá-
bitót, illetve az udvarlót, amelyet csak a meg-
felelő antitoxin befecskendezésével lehet ár-
talmatlanná tenni. Elhatározza tehát — egy
évi házasság után — hogy még mielőtt az a
bizonyos csinos fiatal ember megérkezne,
gondoskodni fog arról, hogy a feleségének el-
vegye a kedvét az ilyen házassági kirucca-
nástól. Az ő elmélete szerint nem más ez,
mint éppen olyan művelet, mint amikor a
gyereket beoltják himlő ellen, hogy a himlőt
soha életében meg ne kaphassa. Egy furcsa

iroda révén felbérel egy fiatal embert arra a célra, hogy a feleségének udvaroljon, de az udvarlás alatt a flört minden fázisáról pontos jelentést tegyen és csak addig a határig menjen el, ameddig az ő, a férj céljának elérésében megengedhetőnek tartja. Így például még abban is megállapodnak, hogy a felbérelt udvarló felesége kezét az ujjaktól a könyökig terjedő távolságon csókolhatja csak

meg. Hogy a kísérlet céljára megfelelő körülmények közé kerüljön az asszony, elküldi pár hétre az adriai tengeri fürdőhelyre. Amikor az első felvonás történik, éppen a keleti pályaudvar indulási oldalának várótermében találjuk együtt a társaságot. Az asszonyka sehogysem tudja megérteni, hogy férje, aki eddig még az utcára sem engedte egyedül, mért nyugszik bele abba, hogy hetekig távol legyen tőle. A férj úgy állapodott meg „az asszonyok hűségéről meggyőződést szerző iroda” igazgatójával, hogy a kiszemelt fiatal ember közvetlen az indulás előtt fog megjelenni a pályaudvaron és arról fogják megismerni, hogy sárga nyakendőt visel. A páciens meg is érkezik — csinos, hódításra

(Angelo foto)

KABOS GYULA ÉS BÓTH KLÁRI

Belvárosi színház: „Jégcsap”

született fiatal ember — nyomban szemezni kezd az asszonykával, aki reagál is a nőcsábász közeledésére. A férj magával hozta a kísérlethez legjobb barátját, a fogtechnikust is, aki alapjában véve erkölcstelennek és méltatlannak tartja ezt az egész kísérleti históriát. Most meggyőződhetett arról, hogy a férj gyañuja nem alaptalan és hogy nem minden ok nélkül fogott ebbe a különös lelki kísérletbe. Az asszonyka rövidesen módot talált arra, hogy a fiatal emberrel megismerkedjék, akit a férjének, mint régi ismerősét mutatja be. Kiderül, hogy a régi ismerős szintén ugyanarra az adriai szigetre utazik, ahová az asszonyka, így tehát nem kell attól tartani a férjnek, hogy felesége a hosszú uton unatkozni fog. A vonat indul, az asszony és a fiatal ember elutaznak, a férj már eleve is meglegedetten dörzsöli a kezét, hogy milyen kitűnően fog sikerülni a kísérlet, amikor belohol a váróterembe egy izgatott fiatal ember — vörös haja van, nem tulságosan elegáns ruházata és sárga nyakkendője — aki pont a kozmetikus irtól a felesége iránt érdeklődik... Sárga nyakkendő... de hisz' ez rettenetes, kiderül, hogy ez az a fiatal ember, akit a házasságrendbehozó iroda küldött és aki tévedésből a nyugati pályaudvarra ment ki előbb és így lekéste a vonatot. Püff neki, hiszen akkor az asz-

szonyka egy idegen fiatal emberrel utazott el... A férj kétségbeesetten rohan az ajtóhoz, be akar rohanni a perronra, de a vonat már künn robot az állomáson túl és a következő vonat Fiume felé csak este indul.

Mit tehet ilyenkor egy féltékeny férj, ha autóra vagy repülőgépre nincsen pénze, bevárja a következő vonatot és elindul a felesége után. Azt teszi a kozmetikus ur is, amint az a második felvonásból kiderül. Ez a felvonás már az adriai szigeten történik. Az asszonyka pompásan érzi magát, éppen reggelizik az első sárga nyakkendő's fiatal emberrel, akivel azóta ugy látszik, igen barátságos viszonyba került, mert már tegeznek egymást, sőt, amint később kiderül, két egymásbanyiló szobában laknak. Véletlenül ugyanitt nyaral az asszonykának egyik barátnője is, aki nem is akar szóbaállani régi iskolatársnőjével, mert az előbb említett okok miatt nem tartja tisztességes asszonynak. Ennek köszönhetjük, hogy a feleség, akiről már a legrosszabb véleménynel voltunk, megmagyarázza, hogy akit udvarlójának nézünk, az nem más, mint saját testvérbátyja. Éppen tegnap érkezett meg Melbourneből, ahol a tengerészetnél teljesít szolgálatot, férje nem ismerte fel és őt tartja az asszonyka alkalmasnak arra, hogy a férje féltékenységi betegségét legyőzze vele. Éppen egy hajókirándulásra készülődnek,

„KEZÉT CSÓKOLOM !”

Kabos és Bóth

(Angelo foto)

Belvárosi színház : „Jégcsap”

amikor megérkezik a férj, a barát és a második számú sárga nyakkendő fiatal ember. A férj végtelen haraggal tör feleségére és hűtlenséggel vádolja, amikor a felesége megmagyarázza neki, hogy az egész csak tréfa volt. Boldogan veszi tudomásul a férj a fordulatot, de most már annál erősebben ragaszkodik a kísérlethez. Jelen van a kísérleti nyúl és az ellenméreg is, tehát azonnal meg is kell indulni a kísérletnek. A második számú sárga nyakkendő fiatal ember egyébként rendes, becsületes szegény joghallgató, aki csak kényszerű mellékfoglalkozásból választotta a keresetnek ezt a módját, mert a közelgő szigorlataira kell pénzt szereznie. Azonnal munkába lép, de rögtön el is árulja az asszonynak, hogy miről van szó, egyben a bocsánatát és az elnézését kéri. Ugyancsak mindent elárul az asszonynak a fogtechnikus is, aki az első pillanattól fogva nem helyeselte az ügyet. Az asszonyka most már mindent tud és minden oldalról kiparizhatja férje támogatását. Ki is parirozza: először meghódítja a joghallgatót, azután újabb csapdát készít a férje számára. Amikor már bátyjával együtt elindulnak a hajókirándulásra és a férj boldogan várja a kísérlet eredményét, hirtelen megjelenik egy tengerészruhás fiatal ember, aki a felesége fivérének vallja magát. No most aztán kész a bonyodalom, tehát az a fiatal ember, akit az

imént mutatott be néki a fiatalasszony, mégis csak az igazi csábító volt.

A harmadik felvonás odahaza történik a kozmetikus lakásán. A felesége már idehaza van, miután kézhez kapta a férjének azt a levelét, amelyben egyszerűen bejelenti, hogy elválnak. Csakhogy a férj megint pórul jár, mert a második számú fivér, nem volt más, mint a barátja férje, akivel megbeszélték az egész tréfát. Így azután minden rendbejön, a férj legalább most már bizonyos lehet a felesége hűségéről, csak éppen az a baj, hogy a kibékülés után pár perccel máris az a katonatiszt várja a kapu előtt kocsival az asszonykát, aki az adriai szigeten settenkedett körülötte. Ezt viszont a joghallgató árulja el kétségbeesésében azon, hogy a feleség őt is felülte.

A Belvárosi Színház pompásan gördülő előadásban, Bársony István kifogástalan rendezésében hozta színre a darabot, amelynek főszereplői *Bóth Klára*, *B. Dajbukát Ilona*, *Z. Molnár László*, *Bársony István*, *Hegedüs Tibor*, főképen pedig a meleg közvetlen és ellenállhatatlan humoru *Kabos Gyula*, nemkülönben a kisebb szerepek alakítói, *Szegő, Molnár, Somlár Zsigmond, Hahnel Aranka* tökéletes összjátékban és egyenként is kiváló alakítással vitték sikerre *Zilahy Lajos* darabját.

„LÁTOD ? MEGCSÓKOLTA A KEZÉT !”

(Angelo foto)

Z. Molnár és Bársony

Belvárosi színház : „Jégcsap”

Három napig Beregi Oszkárral

A Vörös malom próbáján — Válasz Bakó Lászlónak —
Premiéren a Belvárosi Színházban — Vacsora Beöthyékkel

Márciusban föllép a Magyar Színházban

Szombaton reggel tíz órakor csöngött a *Színházi Élet* telefonja.

— Ki beszél?

— *Beregi Oszkár.*

— Bécsből? — kérdeztük.

— Nem, itt vagyok Pesten, éjjel érkeztem és szeretném, ha kalauzolókatok egy kicsit a városban. Régen voltam itt, most *három napig maradok* és nem tudom, mit kellene és mit érdemes megnézmem.

Pár perc múlva ott állunk Beregi előtt, aki *semmit sem változott*, sőt fiatalabb, életerősebb, ruganyosabb, mint az-

előtt. Nagyon meghatottan szorítottuk meg egymás kezét . . .

Első utunk a *Magyar Színház* felé visz, ahol

**megnéztük
a Vörös malom
próbáját.**

Boldogan, öleléssel, sokan könnyel a szemükben fogadják Beregit, aki ott áll a csoport közepén és alig győz felelni az ezer kérdésre, kérdezősködéésre. *Darvas Lili, Molnár Ferenc, Pécsi Blanka, Somlay Artur, Tarnay, Gellért* veszik őt körül, abbahagyják a próbát és csak jó nyolc perc múlva kezdik meg újra.

A tizenegyedik sorban ült le szerényen Beregi Oszkár és Molnár hiába hívta őt előbbre :

— Nem, nem akarom zavarni a próbát . . .

S amikor szünethez értek, átölelte Darvast.

Az utcán nyilatkozott a *Vörös malomról* :

— Nagyszerű minden jelenet, amit hallottam. Ugy hiszem, a darab *a modern drámairodalom legnagyobb szenzációja.*

Minden pillanatban megállítanak bennünket, most *Zilahy Lajos* hívja meg a *Jégcsap* esti bemutatójára Beregit, most pedig majdnem elgázolja *Rákosi Szidi* kocsija.

— Szervusz, Oszkár! Édes Oszkár . . .
— ugrott ki a kocsiból Szidi mama.

A *Király Színház* felé mentünk,

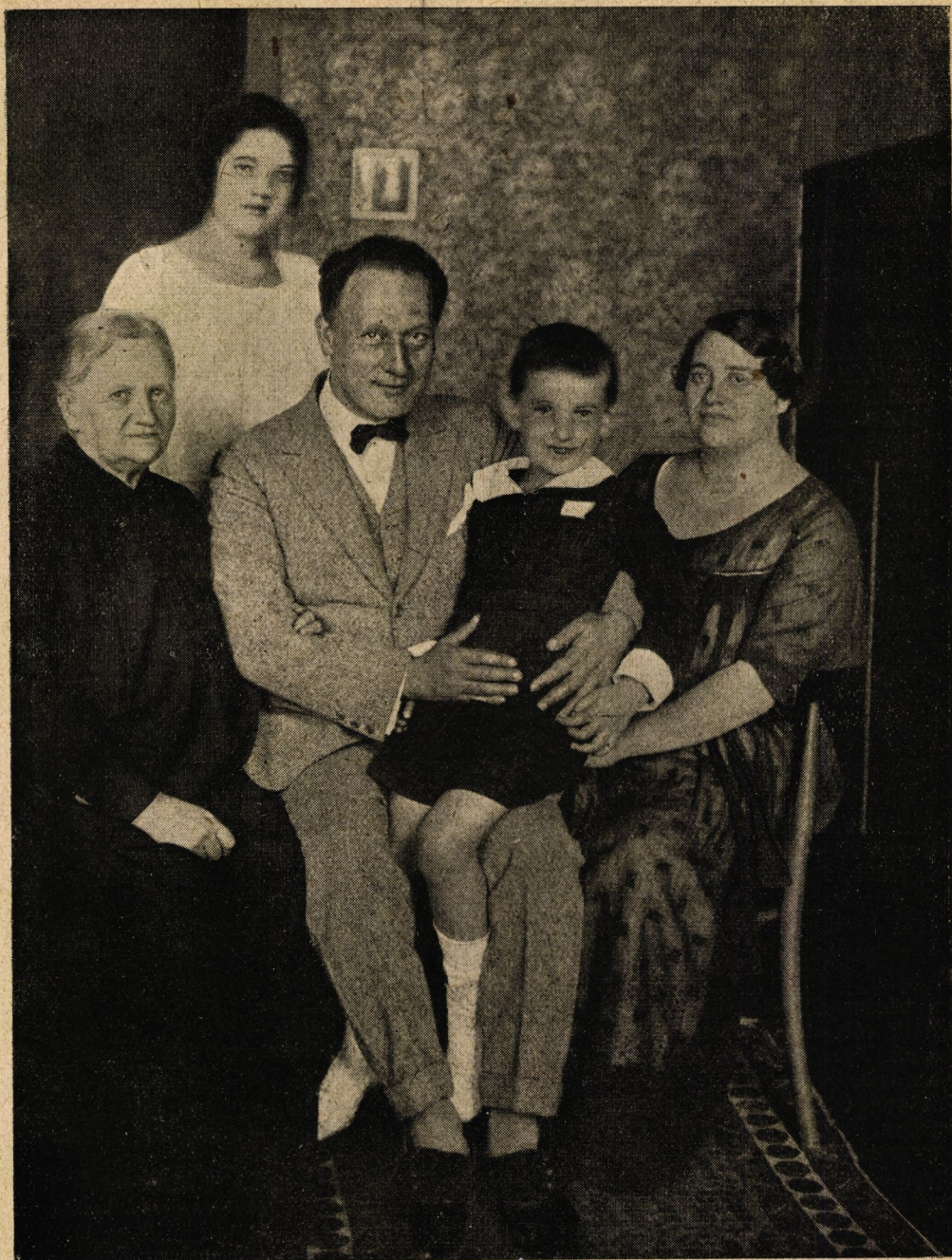
**az Unió irodájába,
Beöthy Lászlót kerestük,**

aki azonban éppen a súlyos betegen fekvő *Kacsóh Pongrácnál* volt látogatóban. *Lázár Ödön* igazgató fogadta Beregit. Beszélgetés közben ráterelődött a szó *Bakó László* nyilatkozatára, aki *nem táncsolja Bereginék, hogy visszajöjjen Pestre.*

BEREGI OSZKÁR

a „Jégcsap” premierjén Z. Molnár Lászlóval
(Harsányi felv.)

BEREGI OSZKÁR
édesanyjával, feleségével és gyermekeivel

(Harsányi felv.)

— Ha visszajönnék — mondta a mester —, akkor se neki lennék az utjában, ahogyan ő nekem sohasem volt az utamban egész pályámon. Nyilatkozata nélkül is tudtam, mint ahogy Budapesten mindenki tudta azt, amit ő írásban adott, hogy az ő és néhány társának szervezete akadályozta meg annakidején föllépésemet. Én ennek a kényszernek kollégialis kötelezettséggel tettem eleget és nem az én hibám, hogy távozásom dacára sem... hogy is mondja Goethe :

„Setz' ihr Perücken auf von millionen Locken,
Setz' deinen Fuss auf essenhohen Jocken,
Du bleibst doch immer, was du bist.“

— Sokkal nehezebb dolog Bánk bánokat játszani Kassán és Pozsonyban (ahol például ott volt az egész szlovák minisztérium), mint egy nyugalmas buvóhelyről kollégák ellen szervezkedni. No, de beszéljünk fontosabb dolgokról, annyival inkább, mert pesti kollégáim legnagyobb része, szerepkörre való tekintet nélkül, minden egyes látogatásomat megható szeretettel fogadják.

Az Uniótól öccsének, Beregi Árminnak lakására mentünk : itt van a mester egész családja. Az anyja, ez a drága, jó aszszony, akit a fia úgy imád, amilyen fiui rajongással csak lehet szeretni az anyát. S a felesége, kedves, nagy leánya, *Lea* és fia, *Oszi*, aki magyar nótát füttyöl és szép, bus székely nótákat. Mert Beregiék Erdélyben nyaraltak, birtokukon, Székelyországban.

Percenként csöng a telefon, jönnek-mennek az emberek, *színészek, újságírók* és civilek. Sokan a *Nemzeti Színház* tagjai.

**Beregi
senkinek sem ad
interjuut,**

ha kérdeznek tőle valamit az újságírók, kitérő választ ad, jelentéktelen dolgokról beszél. *Fazekas Imre* jön, vele órákig elbeszélget, különösen a szerző új darabjáról, a *Carneval*-ról, mert ebben a darabban Beregi föllép októberben a *Kammerspielében*. Ugyancsak ő fogja játszani *Fazekas* másik darabjának, a *Fritz*-nek a főszerepét.

Egyik *ideggyógyintézetbe* mentünk el, ismerősét látogatta itt meg a mester. Odajött hozzá egy idegbeteg ember, bemutatkozott, mint a Kolozsvári Színházi Újság munkatársa és hárommillió koronát ígért egy interjuért. Csekket is állított ki róla. Beregi megnyugtatta őt, neki nyilatkozott. Miért ne, szegénynek?...

A *Jégcsap* premierjét néztük végig *Csathóké* páholyából, ahol kívülük *Bajor Gizi* ült még. Bereginek nagyon tetszettek a színészek, különösen *Kabos Gyula*, akit még nem ismert. Régi barátját, *Z. Molnár Lászlót* meglátogatta öltözőjében.

Premier után a mesterrel, *Beöthy László* társaságában a Fészekbe mentünk vacsorázni. A társaságban ott voltak *Beöthy* és leánya, *Baba*, dr. *Marton Sándor* és leánya, *Böske* és *Faragó Jenő*. Beregi tartotta szóval az egész társaságot. S beszélgetés közben Beregi *megigézte a vezérnek*, hogy

**Föllép a Magyar
Színházban,**

mikor *Darvas Lili* visszajön Amerikából, *Bernstein Judit*-ban.

★

Vasárnapi programja : délután megnézte *Az orleansi szüz*-et.

— *Büszke* vagyok *Darvasra* — mondta — mert én voltam az, aki neki megjósoltam, hogy nagy színésznő lesz. *Én tanácsoltam, hogy lépjen a színipályára.*

Utána *Csathó Kálmánékhoz* mentünk. *Innét* a New York-étterembe. A bárban *Dienzl Oszkár* a mester kedvéért magyar nótákat játszott. Beregi halkán, szépen énekelt hozzá. Bárba mentünk : a mestert érdekelte, milyen az éjjeli élet most Pesten? *Gombaszögi Ella* és *Irén*, *Lukács Pál*, *Békeffy László* társaságában töltöttük az időt.

A hétfő délelőtt komissiókkal telt el és 2.40-kor Beregi visszautazott Bécsbe a családjával együtt.

— *Ugy megyek el innét, mint a hadvezér — bucsuzott —, mert aki idegenben él és nem puha otthonban, annak mindig harcra készen kell állni.*

Elindult a bécsi gyors. Beregi *Oszkár* kihajolt az ablakon, intett felénk. A kisfia kapaszkodott mellette és a zsebkezdőjét lobogtatta.

Szilágyi Ödön

Ó, azok a primadonnák !

A bolhaszínháznál jelenti a szolgál,
Hogy megszökött a primadonnabolha.
Sajnos, a kis hamis nem fog fellépni most,
Mert csipett magának egy kövér milliomost.

(Iovacska)

Aknay Vilma a Renaissance színházhoz szerződött

December közepén lép fel először Géraldy »Aimer« című darabjában

Partnerei Törzs és Táray lesznek

Az összes napilapok irtak annakidején arról a tárgyalásról, amelyet az Unió Aknay Vilmával, a Burgtheater hősnőjével folytatott. Akkor úgy irták az újságok, hogy Aknay Vilmának a Magyar Színházhoz való szerződése végleges. Most azt a rendkívül érdekes hírt kapja a Színházi Élet, hogy

Aknay Vilma a Renaissance Színházhoz szerződött.

A múlt héten Bárdos Artur dr., a Renaissance Színház igazgatója felutazott Aknaynak Bécs mellett lévő Pötendorfi kastélyába és ott megállapodott vele, hogy

december közepétől a jövő szezonnak végéig, azaz 1925 augusztusáig

vendégszerepelni fog a Renaissance Színházban, mint a Burgtheater szabadságolt tagja.

A világhosszöke-haju, törekenytestű heroina, aki a Burgtheaterben Opheliát, Cleopatrárt játszotta, Budapesten

Géraldy »Aimer« című darabjában fog először fellépni.

Partnerei Törzs Jenő és Táray Ferenc lesznek. Táray a múlt héten vendégszerepelt a Nemzetiben és olyan jelentős sikert aratott, hogy Bárdos Artur sietett leszerződnetni.

mért adta el a kabarét. Ezt válaszolja:

— Kérem, rossz üzlet volt. Dolgoztam a kultúráért, szerzőket és színészeket neveltem, de ráfizettem. Azt hiszem, nekem a kabaré nem fog hiányozni, legfeljebb feleségemnek, Szeles Elzának, aki azonban *nem mond bucsut a színpadnak*. Most pihen néhány hónapig, amíg egészségi állapota helyreáll, azután újra föllév. Hogy hol, az még nem biztos, de elárulhatom: feleségemet *rengeteg szerződési ajánlattal keresték föl*. Ő egyelőre természetesen elzárkózik az ostrom elől és hogy melyik ajánlatot fogadja el, az még a jövő titka.

Szóval viszontlátjuk majd a színpadon a kedves és tehetséges Szeles Elzát. És azt hisszük, Leopold igazgató sem mond örökre bucsut a színiigazgatásnak. Mert aki egyszer a Tisza vizét itta, vágyik annak szíve vissza. Megkérdeztük még, mennyit adott Salamon az Intimért?

— Potom pénzt. Mindössze 100 milliót. Tényleg potomság a 100 millió. Többet ért.

Hiába szünik meg az Intim-kabaré, Szeles Elza mégis fellép

Rengeteg szerződési ajánlatot kap — mondja Leopold igazgató

100 milliót adtak az Intimért

Nagyon el van keseredve Leopold Gyula, az Intim Kabaré volt tulajdonosa.

— Most, hogy eladtam a kabarét — mondja — egyszerre rámjönnek, bántani kezdenek, belém kötnek. Egyik szerző, akinek pedig forró sikerei voltak az Intimben, mert legutóbbi operettjét visszaadtam, szintén kikezd velem a lapjában.

Tehetek én róla, hogy rossz volt az operett, olyan rossz, mint most hozzám az emberek.

Megkérdezzük a direktort,

... Salamon pedig, az új direktor így ül Leopold trónjában

Dupla vagy semmi

Nagysikerű színelőadás Hódmezővásárhelyen

Írta: Móricz Zsigmond

Hódmezővásárhely Magyarország harmadik vagy negyedik nagyvárosa, van hetvenötezer lakosa és van neki műszinköre is, fából, a népkertben.

Szokott oda szintársulat is ellátogatni és a színészek a szerepeiket szokták magukkal vinni.

Igazán nem azért mentem Hódmezővásárhelyre, hogy ott színelőadást nézzek, eszembe se jutott volna, hogy egy napos ott-tartózkodásom alatt színházba menjek, ha ebédnél a Fekete Sasban egy átkozottul csinos kis rövidhaju szőke lányka a szomszéd asztalnál némi patáliát nem rendezett volna két fiatalemberrel, akiktől első percben azt hittem, hogy vidéki dzsentrifuk, csak fellépésük fesztelensége alapján gondoltam arra, hogy színészek. A patália témája különben igen ártatlan volt: a kis hölgy nem tanulata meg a szerepét s a monoklis, férfias fiu véleménye szerint „mégis ilyen szerepnemtudással nem illik próbára menni.“

Délután a városban itt-ott szóba hoztam a szintársulatot, de kevés lelkesedést tapasztaltam: nem a társulatot kifogásolták, hanem a helyáratat. „Manapság már nem mehet színházba a középosztály, — mondta egy drága kislány — csak a parasztok.“ Van Hódmezővásárhelyen egy rendkívül becses és értékes

művészi agyagműhely, ahol európai értékű cserepeket gyártanak s hallatlanul olcsón. Ezt a műhelyt is megnéztük s ott is azt a véleményt kaptuk, hogy „nagyon nehéz ma színházba járni“.

Mindezek dacára s az üres házra elkészülve, mégis elmentem este a színházba, ahol egy igen jó magyaros című darabot játszottak: „Dupla vagy semmi“ volt a címe.

A színház nagyon helyes kis épület, igen jó erős fából van építve, s egy kis grupp van előtte, amely fölött az előadás megkezdése előtt három percig nagy ivlámpa szokott égni.

Az előadás megkezdése előtt meglehetősen tolongás van a pénztár előtt, a direktor azonban ilyenkor Szegeden van s nála nélkül szabadjegy kiadás nem létezik.

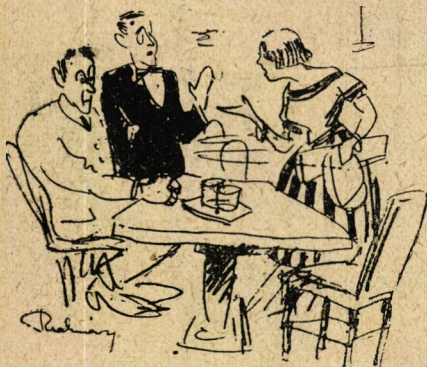
Tehát mindenki megváltja a jegyét s a megváltott jegy alapján elfoglalja a helyét a színházban.

A színház igen szépen meg tud telni. Jó háromnegyed ház, mondanák Pesten, de a második felvonásra tele ház van s a harmadikra be sem fér a közönség.

Ez különben, azt mondják, állandó vidéki szokás: a későn érkezettek a kölcsönkönyvolvasók nemes fajtájából származnak, ez az elem az első felvonásokra nem kíváncsi. Viszont ez az elem nem visel csizmát. Ugyanolyan lábbelit visel, mint Budán vagy Miskolcon, vagy Bregaszásban: ez az igazi, hü közönség, aki minden veszélyek közt is megjelenik az előadáson. Az elején vagy végén.

Mikor a függöny felmegy, olyankor mély csend van a nézőtérén Hódmezővásárhelyen; a szájak nyitva vannak, nevetésre készen, mert a színlap vigjátékot jelez, aztán lassan elsavanyodik a helyzet, mert kiderül, hogy a cím rút becsapás. No de várjunk csak, majd jön a java...

A java azonban nem akar jönni s igazán ártatlan lélek kell hozzá, hogy néha

... a csinos kis rövidhaju néni patáliát rendezett (Szakmáry rajza)

... a színház nagyon helyes kis épület
(Szakmáry rajza)

egy-egy jóízű mosoly is hallatszék itt-ott: az emberek annyira szomjasak a vídamságra, hogy még azon is nevetnek, ha a pincér kétszer leejti a szervétát.

Nekem, igen tisztelt uraim s hölgyeim, önök ott Hódmezővásárhelyen, mélyen megható este volt ez a szinköri estély.

Elgondoltam a színészet egész reménytelenségét, a drámairodalom fals és szerencsétlen alapelveit, elgondoltam, hogy milyen szörnyű szakadék van önök között s a színpad között.

Ezt a szakadékot bizony még gukkelrel sem lehet áthidalni, mert ez a szakadék a lelkekben van: a drámaíró egy más planetán élt s önök most úgy néznek munkájára, mintha a marsbeli csillagra néznének...

Dupla vagy semmi!... valóban ez a játék a legvakmerőbb játék: a tulfino-mult életet élők szatiráját az egészen egészséges, egyszerű emberek előtt fel-tálalni.

Van itt valami remény? Van itt valami lehetőség?...

Az irodalom úgy elugrott a normális polgári szinttől, céljaiban, törekvéseiben, s a nagyközönség úgy megmaradt ősi tudatlanságában és együgyiségében: lehet itt valami összesztemmeltségről álmodni?

Ki fogja valaha az átmenetet megcsinálni?... Ki fogja a népet, mint egy új Mózes, a pusztából a városba bevezetni?

Sajnos, ez az előadás nem.

Ezt az előadást csak éppen áttürték, átszenvedték s átélvezték. Bán Klári a harmadik felvonásban az egész pongyoláját leejtette, részben mert maga is zavarban volt a halandsálastól, részben mert akart valamit nyújtani a közönségnek, amiben valóban nem is tévedett.

Ez közel volt a publikum szívéhez, valamint a hős is eljutott oda, mert mikor zárórakor hazafelé mentem magántársaság kíséretében a Fekete Sasba, a kedves, karsu, magas, monoklis hősszerelmes a kávéház tüköruvegablakai mögött drága jó kis társasággal a billiárdasztalok közt állott s hallatlan energiával daltolta, hogy:

Nagy a vásárhelyi pusztá,
De sok szegény legény lakta.

Én is laktam, jó ideig!

Hej, vagy huszonhárom esztendeig!...

— Buza Győző mulat, — mondta áhitattal a társaság, s mindenki megállott, benézett az ablakokon s nagy csődület volt az egész kávéház előtt, legalább százan néztek be.

Ez volt az igazi stílusos színelőadás Hódmezővásárhelyen s Buza Győzőt az isten éltesse!

... csődület a kávéház tüköruvegablakai előtt
(Szakmáry rajza)

Telefonos interjú Péchy Erzsivel

közvetlenül a bécsi premier után reggel 8 óra 50 perckor az Imperial-szálló második emelet 254. sz. szobája és a Színházi Élet szerkesztősége között

Megfőztem a bécsleket — mondja Péchy Erzsi

— Halló! Bejelentő! Kérem Wien, Imperial szálló, Péchy Erzsit.

— Azt a drágát, azt az aranyost, azonnal kapcsoljuk. Eppen szabad a vonal.

— Halló, Imperial szálló?

— Ja, ja, Hotel Imperial. Wer spricht dort?

— Halló, hier Budapest, Színházi Élet.

— Ja, ja, gleich, wir wissen schon. Die grosse Künstlerin, Elisabeth Péchy!... Gleich... schon hier... bitte sprechen!

— Halló, ki beszél? Itt Péchy Erzsi.

— Kezét csókolom, drága, aranyos Erzsike, itt a Színházi Élet. Gyorsan mondja el, mi volt a premieren, mert egész Pest megőrül a kíváncsiságtól.

— Jaj, de kedvesek. Még ágyban fekszem, éjjel 2 órakor feküdtem le. Egy óráig tartott a premier. Gyönyörű volt, nagyszerűen sikerült. Irtózatosan drukoltam, attól féltem, hogy baj lesz a német beszéddel. És éppen most olvasom a lapokat, valamennyien azt írják, hogy úgy beszéltek németül, mintha Bécsben születtem volna. Első felvonásban négyszer, másodikban ötször ismételtünk. Belépőm után, sőt előtte is óriási taps. A szobám tele van virággal, még most is hordják haza a színháztól. A partnereim elragadóak: Bachmann, Gisella Kolbék, König. A rendező Gultmann óriási, a karmester Dosztál még óriásibb. A zeneszerző Ralph Benatzky minden szám után felrohant az öltözőmbe. A darab címe: Ein Märchen aus Florenz. Medici Katalin hercegnő szerepét játszott-

tam. Egyik lap írja, hogy a ruháimról kiállítás kellene csinálni. Hallatlan boldoggá tesz a siker, örülök, hogy megfőztem a bécsleket. A publikum az első felvonás után „hoch Pécsy“-t kiabált, különösképpen magyar alig volt a színházban.

— Mik a tervei Bécsben?

— Gyönyörű szépen fogok élni, nappal pihenek, este játszom. A tegnapi éjszakai próba után ajánlatot kaptam, hogy menjek Amerikába. A Johann Strauss direktora kétévi szerződéssel kínált meg...

— Te jó Isten, addig nem akar hazajönni Erzsike?

— Azt nem mondtam. Hogy képzeld ilyet?

— No azért!

— Csókolok mindenkit, csókolom a közönséget, a színházakat, az utcákat, egész Pestet csókolom és magukat is.

Péchy Erzsi összes csókjait átadjuk mindenkinek, akiket illet.

Akinek nem kell a kelengye

Angliából kapott pályázatot a Színházi Élet

Házasságközvetítő Irodánk még Sunderlandban is népszerű volt

Magyar fiú írt Angliából: élvezettel böngészte a Színházi Élet házasságközvetítő rovatát és elkésvé ugyan, de ő is pályázik. Szenvedélye: a Bajadér, kedvenc étele: ennivaló kis tyukok, a há-

zasságtól nem Holzer-kelengyét vár, hanem egy aranyos, kedves feleséget. A kelengyére egyáltalán nem pályázik, csak a szerelemre.

Irodánk becsukott már, de azért a pályázó Zoller Miklósról főlhívjuk a hölgyek figyelmét, úgy is mint világkörűli utazóra Angliából ugyanis Görögországba megy pályázónk és e pillanatban ez a címe: Zoller Miklós, S. S. Sztérényi leveleivel, Piræus, Agency Saporta & Sons, 42 Jonos Dragumis, Greece.

ZOLLER MIKLÓS

Bartók Béla operája

a Csodálatos mandarin

befejezéshez közeledik

Ott ül a Koch-Korselt zongoránál, erősen öszül már és csöndesen, mosolygva beszél.

— Most fejeztem be új szvitemet, amelyet november 19-én mutatnak be, ugyanakkor, amikor Dohnányi Ernő új kompozícióját. Készen vagyok a Kodály Zoltán számára írt ouvertúrral és befejezéshez közeledik a Csodálatos mandarin című operám is. Ideje már, hogy elkészüljön, mert az Operaház 1919 óta várja az operát.

— Október 23-án Bécsbe megyek a Waldbauer-kvartettel. II-ik hegedűszonátát adom elő. December 15-én Párisba megyek, ahol ugyanazt a műsort játszom, amit Bécsben.

Blumenthal Boriska

Ben Blumenthal leánya nyilatkozik
a Színházi Életnek

Elegáns, szép lány, barna a haja. Fiatal, karcsu, finom az alakja. Mintha inkább angol miss lenne, mint amerikai leány, de azért csupa vidámság, frissesség, kedvesség. Amilyenek filmről ismerjük az amerikai lányokat.

Barbarának hívják, de már megtanulta, hogy magyarul *Boriskának* ejtik a nevét. Angolul és franciául beszél, németül nagyon keveset, magyarul csak pár szót. De azt majdnem tökéletesen, hibátlanul. A Dunapalota halljában nyilatkozik a *Színházi Élet*-nek

a budapesti színházokról, színésznőkről.

Ugy beszél, mint aki napjában legalább öt-hat intervjút ad. Látszik rajta, milyen önálló, határozott lány, tipikus amerikai nevelés.

— Budapest számomra olyan érdekes élmény — nyilatkozott, — mint kevés más európai város. Mindegyik része, minden tetszik itt és már azt kérdelem a papámtól: *meddig maradunk itt?* Pár napra tervezte apám budapesti látogatását, de valószínűleg az én kedvemért hosszabbítja meg egy-két nappal. Az amerikai követ társaságában

autón bejártam az egész várost

és Budapest környékét is. Legjobban tetszett a *Margitsziget* és a *lóvasut*. *Színházak?* Ó, nehogy azt higgye, nemcsak a papám színházaiban voltam, a *Vigszínházban* és a *Fővárosi Operett Színházban*, hanem a főváros többi színházaiban, többek közt

a Belvárosi Színházban és a Nemzeti Színházban

is, ahol különösen tetszettek az előadások, kár, hogy a színészek nevét nem jegyeztem meg. Sok-sok szépet tudnék mondani róluk.

— Ott voltunk *A három grácia* jubiláris előadásán és azóta *Biller* a kedvenc színésznőm. Amerikai temperamentum és annyi kedvesség van benne, mintha a magyar emberek, pesti ismerőseim közvetlensége, szeretetreméltósága benne összpontosult volna. A Vigszínházban töltöttem azonban a legszebb estét, kedvencemnek, *Ibsennek* pompás drámáját, a *John Gabriel Borkmant* játszották. Irják meg, hogy *Gombaszögi* és *Varsányi* asszonyok játéka magával ragadott, bár ugyszólván semmit sem értettem abból, amit beszéltek.

Nem szégyellem: könnyeztem az előadás alatt.

Ezt nem úgy mondja Blumenthal-kisasszony, mint egy szentimentális lány, aki Crocker regényein nőtt föl, hanem úgy, mint akit a *művészet* ragadott meg, az irodalmi szépségek interpretálásának értéke, tökéletessége.

— Sohasem gondolt arra, hogy színésznő legyen? — ez volt elmaradhatlan kérdésünk az előkelő színházigazgató lányához.

Kikacagott.

— Ugyan! *Színház*, irodalom, ujság: valamennyit szeretem, de *eszembe sem jutott soha, hogy színésznő legyek*, vagy verset írjak. *Sport* — ez érdekelt engem közelről és

egy szenvedélyem van: autót vezetni!

Boriska kisasszony kezét fogott velünk, papájába, *Ben Blumenthal* direktorba karolt és az étterem felé távozott. Budapestről Párisba utaznak és onnantól Blumenthal visszamegy Amerikába, leánya pedig még pár hétig Európában marad.

Csak ideje legyen ennyi idő alatt papája valamennyi európai színházáról tapasztalatokat szerezni!

BLUMENTHAL BORISKA

(Angelo foto)

Mme Sorell és Deprée, Rodin és Csehov

Beszélgetés Gombaszögi Fridával utazásáról, Páris színésznőiről és új szerepéről

A selyemernyős lámpa és a selyempárnák, a selymek és a virágok, a képek és fényképek hiányzanak az öltözőjéből. Csak egy mézeskalács-szív van a tükörnél. Vásári szív, nagy, égvő, vörös, fehér erekkel, színes levelezőlappal a közepén. A lapon szerelmespár a padon, galambokkal, boldogan.

A kis asztalon egyszerű a fehér terítő és a tükör asztalán nincsenek metszett és velencei parfümös üvegek, nincsen dísz és értékes cscecsebecse a szobácskában. Tükör, asztal, két szék, divány, szekrény, egyszerű. *Pedig ez Gombaszögi Frida öltözője.*

S az egész beszélgetés alatt egyszer sem mondja: *káprázatos, pompás, pazar, gazdag, felejthetetlen és mégis szebbet és többet mond így, ahogy beszél, egyszerűen, háttal ülve a tükörnek, a vörös kalácsszív közelében.*

— Ne jegyezze, mesélni akarok, nem, nem intervjú.

Így kezdte Gombaszögi Frida:

— Nagyon szeretek látni, utazni. Szokásokat figyelni és embereket, azt, miről beszélnek, milyen az életük és a kulturájuk. *Ha nem lennék színésznő, minden káprátlósom az utazás lenne, amely különben is szenvedélyem, izgat, érdekel. Dauville, Páris, London: a szívem szerint való sorrendben mondtam, mert Dauville áll a legközelebb hozzám és nagyon megszerettem, szeretem Páriszal, régi szerelmemmel együtt, csak Londonnal nem fűz még össze barátság.*

(Nyaralási pályázat.)
BÁRÁNY MARGIT
festőnő Balatonkenesén

Azért talán, mert mikor ide érkeztem, mindig rossz idő, eső fogadott.

— Dauville, Normandia! Paradicsom. Virágos kertek, a tenger itt a legszebb, így szeretem a tengert, ilyen vidéken lehet élni, álmodni. Szébb Svájcnál, nekem kedvesebb, mint a Lidó. S ahogy Dauvilleből *Dieve*-be mentünk autón, olyan volt, mint a szundikáló gyereknek a dajkamese, mikor hunyt szeme előtt látja is a szépet, amit dajkája mesél. Ódon, öreg kastély áll itt, még a XI-ik században került ide, mohos, omladozó kívül a fala. *Belül étterem*, ahová a konyhán keresztül lehet bejutni, a konyhában kell megrendelni az ebédet a tulajdonosnál, aki ott áll és maga főz a tűzhely mellett, ő a főszakács. Az ebédlő falát faburkolat takarja, megfeketedett faragás. Az edények, amikben főlszolgálnak, rézből vannak, bronzból és ezüsből, az egész ebédlőben pedig *nincs több, mint nyolc-tíz asztal*. A faburkolatot régi, nagy gobelinek díszítik és szobrok és az ablakokat futóvirágok, növények takarják be. Odakinn *fákká nőttek a muskátlik és bokrok*, erdők vannak a fuksziából. A rózsák félfutnak a falon és egészen befonják körül az apró házakat, betakarják őket.

A gyereken, amikor megigazítja az anyja a takarót és megcsókolja, olyan jól esett hallgatni a mesét, a szelíd-szép hangot, Gombaszögöt.

— Páris nem új a számomra, hatodszor voltam itt most, azt hiszem. Kedves, közvetlen város, *olyan kedves és bohém, mint egy kis grizett*, nincs benne semmi elérhetetlen. Revüvel, operettel van tele az egész város: a drámai színházak nagyrésze még csukva volt. De láttam a *Comédie Française*-ban *Shakespeare Makrancos hölgyét*, akit Cecile Sorell asszony játszott. Bizalmatlanul mentem megnézni őt, mert vicclapokban és revükben állandóan csufolják, mint Cyranót. A nagy orra miatt. Nagyon kellemesen csalódtam Sorell-ben, tetszett ez a színésznő, *ki már igen közel jár a hatvanadik évhez* és mégis friss és harmatos, üde leányosság van a játékában és a szépségében is. A hatvanéves nő szépsége, fiatalsága: a raffinált párisi szépségápolás. Shakespeare-t megrövidítve és átdolgozva játszották. Egyik színész, aki *Rózsahegy*i Kálmán szerepét játszotta, megdöbbentő hü mása volt Rózsahegyinek. Ugyanaz a hang, alak, gesztusok. Ugyanolyan nagy siker.

— Még tavasszal láttam Susanne Deprée-t *D'Annunzio* darabjában: ez a színésznő az ideálom. Mert *nincs még valakinek olyan egyszerű, eszköztelen művészete*, mint az övé. Szeretettel gyönyörködtem Páris új szenzációjában, a *Rodin-muzeumban*. Kasté-

Nahát!

Milyen remek az Andrásy-uti színház új műsora

Friss színek, irodalmi nivó és komoly művészi teljesítmények jellemzik az Andrásy-uti Színház új műsorát. Amióta a fővárosnak ez a kedvelt, intím kis színpada *Emőd* Tamás igazgatása alá került, csupa kitünő műsort kapunk.

A bemutató műsoron hat kis darab és több magánszám szerepelt. *Szenes Béla* kis vígjátéka, vagy amint ő nevezi „terézvárosi legendája” több mint egy kabarészínpad kis játéka: ez egy darab történelem. Az első képből *Rotschild* ur otthonába vezet bennünket a szerző. *Rotschild* ur derék terézvárosi kereskedő éppen a *Lloyd* abendblattját olvassa és a felesége éppen megrázza a szórakozásban.

A leányról van szó, *Rózsikáról*, akinek egyszerre két kísérfője is van, két derék fiatalember, unokatestvérek és a *Rózsika* nem tud közöttük választani. Mint jólnevelt házias lány azt vallja, hogy ez a papa dolga és ő már eleve belenyugszik a papa döntésébe. Nosza a papa elé is járulnak szép sorjában a kérők, hogy a papa a négyszemközti diskurzus után állapítsa meg, hogy ki érdemli meg a szerény, házias és gazdag *Rózsikát*. Elfelejtették ugyanis megmondani, hogy a *Rózsika* gazdag is, van neki 7500 korona hozománya. Megjelenik tehát a papa előtt először *Srignicz* ur

GÓZON GYULA ÉS BERKYL LILI
Andrásy-uti színház: „A Káldi-pipa”

(Mészöly felv.)

a könnyelmű fiatalember, aki elmondja, hogy ő hitelbe vásárol és a tőzsdén is játszott fog. *Rotschild* papának nem tetszik a fiú és azért, hogy próbára tegye, kijelenti, hogy a hozomány nincs meg.

— Annyi baj legyen, — mondja *Srignicz* ur, a könnyelmű fiatal ember — én elveszem *Rózsikát* pénz nélkül is.

— Csakhogy nem adom magának, — szól a papa haragosan — mert, aki ilyen könnyelmű, hogy úgy mirrix-dirnix lemond 7500 koronáról, ahhoz nem adom feleségül a lányomat.

És kosarat ad a könnyelmű fiatalembernek, akit még egy jó tanáccsal is megajándékoz: óva inti attól, hogy valaha is tőzsdén játsszon. Bejön *Lefkovics* ur is a komoly, reális fiatalember, aki előadja, hogy ő rendes ember, egy kis pénze is van a postatakarékban és megkéri a *Rózsika* kezét.

— Az a baj, hogy a hozomány nincs meg — jön *Rotschild* bácsi a régi trükkel.

— Nagyon sajnálom, de akkor nem vehetem el *Rózsikát* — mondja *Lefkovics* ur a komoly fiatalembernek.

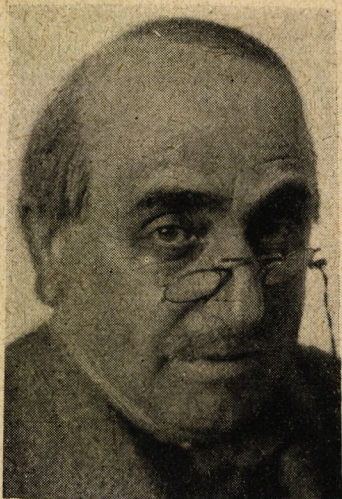
— Bravó! Megvan a pénz, csak próbára akartam tenni. Látom, hogy egy reális, komoly fiatalember.

Még az este meg is történik a formális eljegyzés. A papa még csak azt kőti ki, hogy az új vő esküdjön meg arra, hogy sohasem tőzsdézik és sohasem vásárol hitelbe árut

VÁGÓ BÉLA ÉS GOMBASZÖGI IRÉN
Andrásy-uti színház: „Az örökség”
(Mészöly felv.)

Tíz év múlva játszódik le a második kép. Napjainkban, Lefkovicséknak rosszul megy, a kis család, súlyosbitva anyóssal, formálisan nélkülöz. Mindennek az az oka, hogy Lefkovics megfogadta a megboldogult apósának, hogy nem tőzsdé-

zik. A tőzsdén mindenki sokat nyer, Srignicz, az egykori szegény unokafivér is, milliárdos lett. Éppen látogatóba jön és eldicsekszik villájával és két perc alatt telefonon tíz milliót nyer. Mikor hazajön a munkából a meggyötört Lefkovics az aszso-

Fenn : Vágó Béla, Vágó és Vaszary, középen : Berky, Bársony és Gózon, lemm : Gombaszögi, Vaszary és Gózon Andrásy-uti színház : „Új műsor“ (Mészöly felv.)

nyok nekiesnek, szemrehányásokkal illetik, úgyhogy szegény Lefkovic be se akar menni a családdal vacsorázni. Elalszik a diványon és ekkor megjelenik előtte az apósa szelleme és feloldja őt esküje alól, sőt egy jó tőzsde-tippet is ad neki. A szegény Lefkovic álmából felriadva boldogan kiáltja a biztos tippet: Zagyvatapolcai, zagyvatapolcai!

Szenes Béla hallatlanul mulatságos és szellemes darabját az Andrásy-uti Színház parádés szereposztásban hozta ki. Vágó Béla a papa szerepében érdekes és tökéletes művészi alakítást nyújt. Gombaszögi Irén bájosan és tehetségesen játszotta Rózsikát, Vaszary Piroska pedig a tőle megszokott emberábrázoló készséggel a mamát. Feltűnést keltett Ihász Lajos kabinetalakítása, amelyért a bemutató közönsége nyiltszíni tapsal jutalmazta. Kertész Endre finom volt és tiszta érzékökkel mulattatott.

Móricz Zsigmond magas irodalmi nívón álló parasztvígjátéka a „Kvitt!” sok derűs percet szerzett a nézőknek. A kis játékot a legkitűnőbb parasztszínészek, Mály Gerő, Daibukát Ilona és Bársony István vitték nagy sikerre.

Mulatságos, kedves zsánerképet hozott a színpadra Nádas Sándor: egy törvényszéki tárgyalást. Ezen felvonultak az igazságszolgáltatás kis figurái derűsen és egyszerűen. Vaszary Piroska, Marosi Adél, Gózon, Gár-

BERKY LILI ÉS BÁNÓCZY
Andrásy-uti színház: „Kvitt”
(Mészöly felv.)

donyi, Peti és a többiek pompás alakokat vittek a színpadra.

Marton István posthumus írása „A nagypapa” megrázta a közönséget emberi mélységeivel és erős realizmusával. Gyöngyi Lszót ünnepelte a közönség zajosan.

Zágon István kedves és hangulatos vidéki idillt írt a gimnáziumi évekről, diákszereléről és kisvárosi pletykákról. A nagyon tehetséges Gózon Gyula itt is megcsillogtatta nemes humorát, Berky Lili pedig értékes művészetének legszebb gyöngyszemét adta.

Végül — last not least — Claude Terrasse kis operettjéről kell beszámolnunk, amelynek kedélyes szövege és pompázatos fülbe-mászó muzsikája egy-kettőre utat találtak a közönség szívéhez. A kitűnő Kőkény Ilona, Latabár az illusztris vendég és a nagyszerű Kabos voltak az erősségei a kis operettnek.

Németh Juliskáról külön fejezetet kell írni. Vállalkozott arra, hogy Csokonai örök-szép Lilla-ciklusát fogja interpretálni és a nagy művész ambíciójával végezte el ezt a feladatot.

Kőkény Ilona a szokott jókedvű és mulatságos volt és nagyon sok tapsot kapott, akárcsak a széphanu és decens Berky Lili. Hegyi Rózsi, Lelkes Margit, Hámory Margit, Gózon és Bánóczy, a többi magánszereplők, mindnek sikere volt.

BERKY LILI ÉS LELKES MARGIT
Andrásy-uti színház: „Kvitt”
(Mészöly felv.)

Mi történt A három grácia századik előadásán?

A ruha, amelyik megmentette Billert

Halmay Tibor hintája és két millió koronája

Három színész összeverekedett egy cigarettatárcán

Rózsák, krizantémok. Óriási kosár csupa fehér liliomból. Ezüst koszoru, levelek, névjegyek.

Levelek, névjegyek, rengeteg cigareta, csokrok, különböző kis csomagok. Fehér és rózsaszín selyempapírból csomagolva.

Biller Irén és Halmay Tibor öltözőjének külső képe a jubileum estéjén. Ezt könnyű leírni egyszerűen, pár szóval, de a gratulációkat, az öleléseket, a készpénz

ritásokat, a könnyes és gyógyó szemeket látni kellett volna. Azokat nagyon nehéz leírni úgy, ahogy jöttek, közvetlenül, szeretettel.

Mint egy nagy csokor, olyan volt a színház. Szíves, szép, pompás, friss jubileumi csokor, amit a közönségnek és a színház tisztelőinek nyújtottak át szerző, direktor, színészek a tapsért, A három grácia száz zsufolt házáért.

S a jubileum estéjéről

olyan izgalmas riportban kell beszámolni, mint amilyen izgalmas, nagy esemény volt a századik előadás. Bonczus bácsi, a főportás volt talán a legnyugodtabb a színháznál, csak a homlokát törölte meg igen sűrűn: ezen az estén még több dolga volt, mint máskor. Megrohanták a színész-bejárót, mindenki az öltözők felé: gratulációval, viraggal és Bonczus bácsi számára szivarral.

BILLER IRÉN VIRÁGOK KÖZT
a „Három grácia” 100-ik előadásán

(Harsányi felv.)

HALMAY KÉT MILLIÓJA

(Harsányi felv.)

Hanem szentigaz, hogy senki olyan boldog nem volt, mint Halmay. S ahogy a primadonnák mondták, senki sem tud olyan drága fiu lenni, mint a Tibi. Biller összevissza csókolta őt, olyan aranyos ajándékkal lepte meg: *kis hintával*, virágból van az egész, de még szebb, mint az első fölvonás hintája és két baba ül benne. A hintáslegény a szerelmével. Fölül arany szám: 100.

Mészáros Paulette-ről sem feledkezett meg a Tibi. Neki *egy nagy babát* küldött, olyan *madárruhába* öltöztetve, mint amilyen Pauletten van. Harmath Hilda gyönyörű csokor rózsát kapott tőle.

Abban a pillanatban, amikor Halmayt fotografálni kezdtük, éppen *pénzt olvasott*. Nem kevesebbet, mint *2 millió koronát*: cigarettán, kölni vizen, virágon kívül ez is a fontos ajándékok közé tartozik. Ezt a színháztól kapta a jubileumra. Ugyancsak kétf milliót kapott Biller Irén is.

Megkérdezte a fotográfust:

— Mondja, elég a világitás a fényképezéshez? Mert ha nem, *becsavarunk egy százás körtét* . . .

Azi hiszem, ezen az estén szó sem lehet másról, csak

Csak hát igen kevesen vannak azok, akiknek számára szabad az ut. Hiába mondják: régi barátja vagyok a Halmaynak! Na, de a Billerhez csak lehet? egy puszit akarok a Kompóthy-nak . . . Csak személyesen lehet, kérem! — a főportás szigorú és sok esetben kegyetlen is.

Valóságos embertőmegén kell keresztül mennünk a *fekete tábláig*, amelyre két rajzszeeggel táviratot függesztettek ki. *Szíved, lélekkel nálatok vagyok* — Lehár.

Biller öltözőjében már keskeny aranykerethe van foglalva a kép, amelyet „az operetszínpad nagyszerű új csillagának” küldött Lehár. S mivel Biller azért csillag, hogy ragyogjon, a jubileumra ragyogó, *új ruhát kapott*, amelyet már az első estén nagyon megszeretett. Biller hálás az új ruhának, mert ahogy kilépett a színpadra, olyan taps fogadta.

hogy szinte lámpaláza lett és elszorult a torka és meleg nedvesség öntötte el a szemét: *percekig szóhoz sem tudott jutni*. Ekkor segítette meg a ruha, amely a pár percnyi szünet alatt, amint azt mondani szokás, *beszélt a primadonna helyett* . . .

Jó félórával tovább tartott az első fölvonás, mint máskor. Mikor vége volt, vitték ki a virágokat a színpadra és virágok erdőjében, rengetegében hajoltak meg Biller Irén és Halmay Tibor, Kompóthy, Harmath Hilda, Mészáros Paulette, Ujváry, Komlós. Az öltözőkbe Roboz Imre, Jób Dániel, Tapolczai Dezső jöttek gratulálni. Szabolcs Ernő főrendező csak átölelte színeszeit ezzel az egy szóval:

— Köszönöm!

Ugyanezt felelte neki vissza mindenki, talán még hálásabban.

BILLER
új ruhát kapott

százás számról. Még a kétmilliót is csupa százezerkoronásban adták oda.

Táncol, örül Halmay és kiszól az öltözőből:

— Gyerekek, nesztek virág!

Ami rózsát, szekfüt kapott, szétoasztja a lányok között. Csak három szál fehér szekfüt tart meg, ezt névtelenül küldték, *boritékba zárva*, üres levélpapírral, amelyen nem volt más, csak a dátum.

*

Rémes, hogy milyen hangos a színház első emelete! Nemcsak a lányok öltözöje, hanem Kompóthyé is. Egy ezüst cigarettatárcát küldtek ide, *csak hogy elfelejtették megcimezni*. Kompóthy, Ujváry és Komlós meg akarják ölni egymást a tárcáért: kié legyen?

— El kell adni! — tanácsolja Vendrey tata.

— A tárcá engem illet, mert Kompóthynak és az Ujvárynak ugyanis van, csak nekem nincs — mondja Komlós.

A tárcá sorsa egvelőre nem dőlt el, de a második fölvonáshoz csöngették és megindult a vándorlás a

színpad felé. Madarak jöttek a lépcsőn és rák, torta, sajt, paprikás csirke: egy sereg kedves, fiatal színész-nő, akiket négy-hatéves

zában a nézőtér dübörgő zenéje, melynél nagyobb, hatalmasabbat alig hallottunk még. Husszor-huszonöt-ször kihívták a szereplőket, nem

A MÁSIK KÉT GRÁCIA
Harmath Hilda és Mészáros Petlet
(Harsányi felv.)

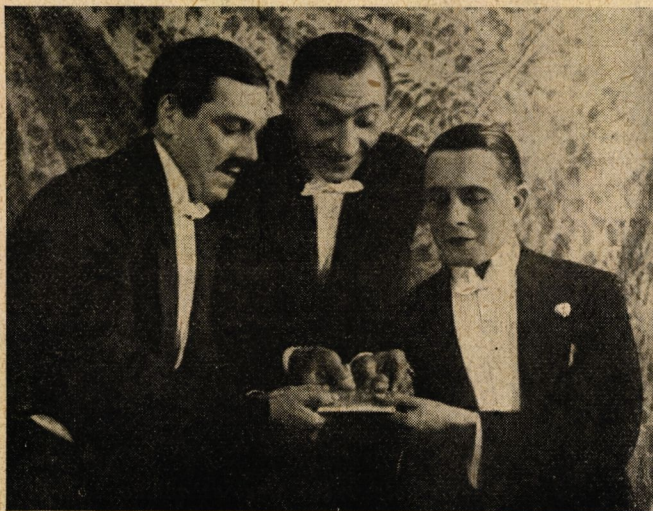
csöppségek tarkítanak. Ők játsszák a zsömlyt.

A legszebb része következett a jubileumi estének, amit *vastapsnak* hívnak. Az apacstáncnál indult meg iga-

is tudtuk már számontartani és lehuzták a vasfüggönnyt és a taps még egyre zugott-zugott. S a kis ajtón egyenként léptek a közönség elé Biller, Halmay. Azután Szabolcs Ernő. *Harsányi* Zsolt nevét kiabálták, kérték őt, de Harsányi csak hosszú kérés után engedelmeskedett. Tapolczait pedig sehogysem lehetett rávenni, hogy kijöjjön a vasfüggöny elé.

Majdnem tizenkettő volt, amikor a száz előadás hősei a színházból a Royal-szálló kisterme felé indultak, bankettre.

Csillagos, langyos a szeptemberi éjszaka. Mint *A három grácia* harmadik fölvonásában, olyan ünnepiesen tiszta, ezüstszerű holdvilággal. Egy szőke lány játssza az operettben a holdvilágot: vele akar versenyezni az égtest, irigylí, hogy az égen soha sincsen jubileumi előadás.

3 SZINÉSZ ÉS 1 EZÜSTTÁRCA
(Harsányi felv.)

Üres a Feldszínház!

Matyi azt mondja:
a drága villamosjegy az oka
mindennek

Télen is játszik a színház,
de csak ruhavaluáért

Mindenütt csak ezt a viccet
hallja az ember:

— Hogy lehet a Feld-színházhoz jutni?

— Üljön fel egy 17-es villamosra és ott, ahol egy lélek sem száll le, ott van a Feld-színház.

Kimentünk a *Budapesti Színházba*, fölkerestük *Feld* igazgatót és megkérdeztük, hogy megy a színháza ilyenkor, amikor már kezd hűvös lenni és felöltöt hordanak az urak?

— Na, még csak megy valahogy — mondta *Feld* igazgató, elmaradhatatlan szivarjával a szájában — és ha nem jól megy, annak nem az idő, hanem a villamosjegy az oka. Nem is hinnék, hogy megesapant a 600 K-ás villamosarifa életbeléptetése óta a publikum! A multkor pedig elájultam és egy hétiig feküdtem eszméletlenül, amikor meghallottam, hogy 1000 koronára emelik a villamost. Állandóan azt hirdetem, hogy színházamban már 5—600 K egy ülőhely és akkor a villamosjegy drágább legyen, mint a színházjegy? Hol van az a Pali, aki azért

fizessen 2000 koronát, hogy az én darabomat lássa?

Közelebb jött hozzánk *Feld* igazgató és nagy titkot árult el:

— Télen is játszani fogunk, ha jól sikerül a fűtőanyag-beszerezés. Azonban csak fű-

Földszinti páholy	1 női hálóing
Zsöllye	2 pár selyemharisnya
Földsz. zártszék	½ pár fuszekli
I. em. erkélyülés	egy tucat gallér
I. em. zártszék	egy féltucat gallér
II. em. erkélyülés	egy alsó andrág
Karzatj. állóhely	egy zsebkendő

Ennyit mondott *Feld* Matyi. Mosolygott hozzá és a vicceivel ugyanugy meg volt elé-

gedve, mint azokkal, amiket a „Mindenki kész” című revüjébe írt.

Hogyan érkezett meg Vecsey Ferenc kétszer is Góthékhoz

Egy diadalkapu, amely alatt senki el nem vonul
Autódefektus miatt dupla fogadtatás
G. Kertész Ella szenzációs ötlete

Zalamegyében van egy falu, egy hívják, hogy *Vempepuszta*. Itt nyaralt a *Góth-pár*, *Vecsey* Ferenc nővérének kastélyában. Góthék vendégül várták a kastélyba a világhírű zeneszerzőt, *Vecsey* Ferencet, aki tudvalevőleg már *öt éve nem volt Magyarországon*. A fogadtatás előkészületeit Góthné intézte nagy lelkesedéssel s miután *Vecseyt* estére várták, egy óriási, lampionokkal és virággal díszített diadalkaput állított fel. Este aztán felvonult a jazz-band, kivilágították a diadalkaput és várták a nagy zeneszerzőt. Átvirrasztották a fél éjszakát, de *Vecsey* nem jött.

Másnap délben érkezett meg autóval. Szemrehányásokkal fogadták, mire *Vecsey* elmesélte, hogy az autót defektus érte, és kénytelen volt az éjszakát Sopronban tölteni.

— De nem jól van ám ez így, — rekriminált Góthné — hogy az én drága diadalkapum kárba vészzen!

Erre összebeszélte *Vecsey*vel és megállapodtak abban, hogy a zeneszerző ma este újból meg fog érkezni *Vempepusztára*. Így is történt. Este ismét kigyultak a lampionok, felvonult a falu népe és a jazz-band, *Vecsey* pedig kénytelen volt eltávolozni jó messzire a faluból, hogy egy fél óra múlva ismét berobogjon gépkocsijával.

Szóval, ami előző nap nem sikerült, helyreigazították másnap. Egy kedves, mulatságos fogadtatás színjátékát inszenálták a diadalkapu alatt és így Góthnénak sikerült megmenteni az elveszítettnek hitt fáradságos munkát.

STATISZTIKAI KIMUTATÁS A FELDSZÍNHÁZ NYÁRI ÉZSEZONJÁRÓL

HÁNYAN MENNEK A FELDSZÍNHÁZBA ÉV A VILAMOSON

HÁNYAN HAMIJITANAK FELDJEGYET ÉS VILAMOSJEGYET

SZÁRAZ IDŐBEN HÁNY FELDJEGYET ÉS VILAMOSJEGYET VETEK PELE FOLDRÓL

MIA KÜLÖMÖDÉG A FELDSZÍNHÁZ ÉS AZ ELEFÁNT KÖZÖTT?

A sasfiók első csókja

(Jelenet az Elssler Fanny II. felvonásából)

16. JELENET

Fanny és a herceg együtt jönnek:

A herceg: Nem fáradt el a nagy sétában, kisasszony?

Fanny: Itt kissé megpihenhetünk. (Leülnek.)

A herceg: Itt oly hideg van...

Fanny: A vállára teriteném a kendőmet.

A herceg: Fanny, ön oly jó hozzám, hogy ez a jószág megdobogtatja a szíveimet...

Fanny: Ne így... ne így, hercegem!... Nem akarom, hogy a szívéről beszéljen... nem akarom, hogy kimondja azt a szót, mely még sohasem hagyta el az ajkát...

A herceg: Ez a szó?...

Fanny: Szerelem!...

A herceg (nagyon ábrándosan): Szerelem!... Szerelem!...

(Hosszu, csendes szünet.)

Fanny (szünet után): Párisba vágyik?

A herceg: Páris az én hazám!

Fanny: És oda kell jutnia, vissza kell térnie hazájába. Páris császáriját várja. A sas fiát aranyos ketrecbe zárták, de a sasfióknak ki kell törnie és a magasba kell szállnia!...

A herceg: Miket beszél!... Még meghallja valaki!

Fanny: Miért e tespedés? Miért e lemondás?... Napoleon fia, Napoleon legkisebb katonája nem hervadhat el együtt a schönbrunni park virágaival; a gloire fénye Párisban vár reá...

(A színen hátul: átsétál Metternich Prokesch-Osten gróffal. Mintha mélységes beszélgetésbe volnának merülve, de látható, hogy Metternich félszemével a herceget és Fannyt figyeli.)

Fanny (hirtelen sugva): Mondja, hogy szeret!

A herceg: Fanny, imádom!

Fanny (mint fenn): Fogja át a derekamat!...

A herceg (átkarolja Fannyt).

Fanny (mint fenn): Csókoljon meg!...

A herceg (félszegen és bátortalanul megcsókolja Fannyt).

Fanny: Ne olyan bátortalanul!... (Átfogja a herceget, szenvedélyesen megcsókolja.) Így!... Így!...

(Metternich mosolyogva el, Prokesch-Osten vele megy.)

A herceg: Bocssáson meg, Fanny; anyámon kívül sohasem csókoltam még asszonyt.

Fanny: Napoleon fiának első csókja az én ajkamon égett!... Hercegem, e csókért cserébe fogadja hűségkümet. Elssler Fanny felesküdt hive, barátja, szolgálja e perctől fogva...

A herceg: Köszönöm, Fanny, de mit tehet ön értem?

Fanny: Mindent!

A herceg: Ki tud szabadítani e rabságból? Át tud csempészni a határon?... Meg tud-e szöktetni?... El tud-e vezetni az ígért földjére: Párisba?...

Fanny: Az asszony mindent tud, amit akar. Ha szép, ha rut, csak akarnia kell és csodákra képes.

A herceg: Köszönöm, Fanny!... Köszönöm az új reménységet, amelyet szívenben keltett; köszönöm az új álmokat, amelyeket elém varázsol!... Köszönöm, Fanny! (Lehajlik és megcsókolja a Fanny kezét.)

Faragó Jenő

Kalmár Dusy (Balatonlelle)
(A „Színházi Élet” strandpályázata)

VÁDLOTT:

A Színházi Élet törvényszékének e heti vádlottja dr. Dalnok Viktor. Azal van vádolva, hogy a Városi Színház megnyitása óta tiz operát rendezett be újra. A vádlottat bevezetik s miután az elnök illő komolyságra inti Dalnokyt, megnyitja a tárgyalást.

Neve? Dr. Dalnok Viktor.
 Foglalkozása? Operaénekes, főrendező, orvos, fogorvos stb. stb.
 Kedvenc foglalkozása? Azt mondják, a veszés.
 Mióta színész? 1924 jan. 1-én lesz 25 éve.
 Mióta fogorvos? Két évvel régebben.
 Kinek a fogát húzta ki a legszivesebben?
 Egy kritikusomét.
 Hány operában játszott már? Körülbelül 150-ben.
 Hány operát rendezett? Vagy hatvanat.
 Melyik a kedvenc szerepe? Beckmesser.
 Melyik a kedvenc rendezése? A tükör.
 Mit szeretne játszani? Fiatalt.
 Mit szeretne rendezni? Anyagi viszonyaimat.
 Szigorú ember? Mikor muszáj.
 Mi volt a legnagyobb sikere? Ezt majd jubileumomkor külön cikkben írom meg.
 Játszott-e már drámában és mit? Nincs hely az összes szerepek felsorolására.
 Ki a kedvenc zeneszerzője? Wolf Ferrari.
 Ki a kedvenc partnere? Na ja hogy a feleségem megtudja.
 Ki a kedvenc rendezője? Morris.
 Ki a legnagyobb magyar drámai színész? Ezt kérdezzék meg ötle magától.
 Ki a legjobb operettprimadonna? Jeritza.
 Mit tart az operetről? Többet mint azok, akik ujabban komponálják.
 Nem fáradt? Mitől?
 Mi a kabalája? Még erről nem gondolkoztam.
 Kártyás? Csak tarokkot játszom.
 Dohányos? Vasár- és ünnepnapon.

Melyik a kedvenc dala? Dalnok dia-dala.
 Mi szeretne lenni? Rák.
 Mi a kedvenc étele? Hus.
 Mi a kedvenc itala? Tokaji.
 Szeret aludni? Nincs időm.
 Szeret nevetni? Hát lehet ma?
 Mi volt élete legnagyobb öröme? Még várom, hogy mi lesz.
 Ki a legkedvesebb ellensége? Élek törvényadta jogommal, hogy
 Ki a legjobb barátja? } erre a jeletet
 Kit szeret a legjobban? } megtagadjam.
 Játszik-e a tőzsdén? Csak nassolok.
 Szerencés? A tőzsdén vagy a szerelemben?
 Mennyi lesz két hét múlva a Lichtig? Nézzék meg a lexikonban, abból mindent meg lehet tudni.
 Van-e sok pénze? Bár volna.
 Volt-e már büntetve? Színházi bíróságnál nem. Civilben kétszer párbajvétségért.
 Megvert már valakit? Valakiket!
 Kítől kapta a legszebb kritikát? Egy paciensemtől.
 Ki fedezte fel? Columbus.
 Mikor drukkolt életében a legjobban? Az orvosi szigorlaton.
 Mit tud felhozni méntségére? Hogy csak kérdésekre jeletem.
 Hitelesítse a jegyzőkönyvet: Tessék!

Dalnok Viktor

A csodaszarvas

Irt: **Kosztolányi Dezső**

I.

Fernand *Crommelynck*-nek hívják a belga drámaíró, ki 1922-ben háromfelvonásos szindarabot írt ezen a címen: „Le cocu magnifique“. A címet talán így adjuk vissza némiképp: „A felszarvazott Adonis“. Jelzete: „farce“. Tehát írjuk mi is: „böhözfát“. A Renaissance-színház mutatja be a jövő héten.

Ezt a drámát ismertetem itt, mert nézetem szerint évtizedek óta nem termett külföldön. Írója a lehetetlent kísérel meg.

II.

Stella, a gyönyörű fiatal nő, a flamand falu csodája s Bruno, a gyönyörű fiatal férfi, a költő, feleség és férj. Gyermekeik óta ismerik, szeretik egymást. Nem közönségesen, hanem oly tisztán, mint a kicsinyek, gügyögő önkivületben, oly őrzöngően, mint a szerelmesek, állandó, soha-nem-unható lázban. Hogy milyen ez a szerelem, abból izelítőt kapunk az első jelenettel. A férj távol van. Stella a virágainak s a csizének mesél róla, mindig róla. Ekkor egy paraszt — „piszkos és egészséges, nyugodt és vidám“ — lép be rongyos subában, ki a maga módján — a „tejszínes mosolyával“ — udvarolni kezd neki, megragadja őt, el akarja vinni. Stella az öreg dadáját hívja, ki furkósbottal elagyabugyalja a parasztot. Alig tántorgott ki, jön a másik, a fehérfogú gróf, ugyanazzal a kéréssel. A nő őt is kiböjtatja, utána köp. Egyik sem érdekli őt. Ő a hűség.

Közöttük már fülledt, érzéki légkör van. Érkezik a férj. Ezt a kis részt közzé kell tennem:

(Ebben a pillanatban egy fiatalember, borzas hajjal, csupasz nyakkal megáll az ablaknál. Óvatosan körülnéz a házban, megpillantja Stellát, elmosolyodik, halk hangon hívja.)

Férj: Stellu-c-i.

(Nő egyszerre megfordul.)

Stella (nagy örömsikollyal): Ó... az é-é-dd-e-e-ss.

(Már karjában van.)

Férj (gyengéden, hosszan): Jaj, mennyi bánatot okoztál, Stradiváriusom!

Stella (elnyújtja hangját): Még, még, puszt, hczzut, hczzut és szereltekét és imádlakot! (Csokolónak.)

Férj (gyorsan): Ó Columbia! Én, én Amerikám! Megint földedeztelek! Csorranj a szivembe. Édes, Csodálatos! Nő, ő az északi fényben! Lassan kordyolni, szalmaszálon a hűset, a végtelenségig és megkőszönni, annyiszor; ahány fűszál van!

Stella (aléltnan): U-u-u!

Vajjon mit jelent ez a párbeszéd, a szavak, melyek nincsenek semmiféle szótárban, a szerelemnek ez a pongyola gyermeknyelve, a boldogság e ferde lihegése, mely néha neveltség, néha szemérmetlen? Azt érezzük, hogy e két ember boldog, majdnem természetellenesen boldog.

Bruno polgári kenyérkeresete az, hogy

adás-vételi szerződéseket, városi hirdetményeket ír lendületes prózában, melyben kiéli költészetét, s a parasztoznak szerelmeslevelet, husz souért. A paraszt, kit az imént kivertek, visszatér s megkéri, írjon neki is szerelmeslevelet, egy szópós malacért

Bruno: Hogy hívják a nőt?

Paraszt: Stellának.

Bruno (célzás nélkül): Akár az én feleségemet Hasonlít hozzá?

Paraszt (egyszerűen): A te feleséged az, őt szeretem.

Bruno (nevet): Marha!

Paraszt: Ha mondom, ő az. Hát nem akarod megírni a levelet?

Bruno (nagyon vidáman): Dehogynem. Miért ne? Holnap majd jöjj el érte.

Paraszt (kihívóan): Fölséges. Add át Stellának, a nevében. Nem akartod?

Bruno: Átadom, megígérem.

Paraszt: Esküdj meg.

Bruno: Esküszöm.

Paraszt (elámul): Nem félsz?

Bruno (nevet): Nem.

(Paraszt ámulva nézi Brunot.)

A mi csodálkozásunk is nőttön-nő. Brunonak mindene ez a nő, egész valóját betölti, nem tud másra gondolni, másról beszélni s a szenvedély tulságában meg sem válogatja azokat, kiknek kiönti szívét.

Bruno izgalma akkor hág tetőpontra, mikor megérkezik feleségének unokabátyja, Petrus, Stella gyermekkori játszópajtása, egy délceg tengerészkapitány, ki a rézbőrűek közül jön s a délszaki tájak varázsát hozza zsinóros ruháján. Ő velet sem tud másról beszélni. Azonnal odahivatja feleségét, megmutatja, táncol vele, elstéltatja előtte.

Bruno: Járása mint a nyugodt lélegzés. Tündöklő baráda marad utána. Ugy líbeg, mint bója a hullámon. Ő Petrus. (Otthagya Stellát, Petrushoz fut, kezét a vállára teszi s szembe néz vele): Untatlak, Petrus?

Petrus (mosolyogva): Nagyon szeretet, flam.

Bruno (alig tudja fékezni szenvedélyét): Igen! Ha tudnád... Figyeld ide Petrus, te a barátom vagy... nem, nem is tudom magam kifejezni... (Stellához fordul. Valamit elhatározott.) Stella, csokrom, kis tündérlém... mutasd meg neki a lábad!

Stella (felsikolt): Ó!

Mint hideg és meleg borzongatja a kétség, hogy hű-e hozzá a felesége, kihez a gyanu árnyéka sem fér, megijed a be-nem vallott, talán nem is egészen tudott gondolatától, melyet maga idézett föl. Ezzel a férfivel megcsalhatja a felesége.

III.

A féltékenység tragikomédiáját látjuk, pontról-pontra, éles vonalakkal rajzolva.

Elmebeteg-e ez a férfi? Abban az értelemben, hogy bolondok házába kellene zární, nem az, de abban az értelemben, hogy minden féltékenység többé-kevésbé elmebetegség, mely magyarázatát a vetélytárs iránt való vonzalomban bírja és a titkos vágyban, hogy megcsalják, csakugyan elmebeteg.

A két boldogtalan ember szemünk láttára megy tönkre, mert mindakettő más malomban öröl, a férfi, tudta nélkül, hűtlenséget követel feleségétől, a nő pedig hi akar ma radni hozzá, mindenáron.

Brunon már a féltékenység jellegzetes tüneteinek mutatkoznak.

Gyötrelmének nincs se vége, se hossza. Magára hagyja egy fiatalemberrel, kirohan és meglesi őket. Stella és a fiatalember mozdulatlanul állnak, mint a szobrok. Bruno tombolva tér vissza, mert épp „ravaszáguk” gyanus. A nő ösztönös értelmével sejtí, miről van szó. Belátja, hogy hűsége a bűne és arra kéri urát, ölje meg, hiszen a szerelme nélkül nincs célja életének. Bruno azonban „a titokkal együtt” nem akarja megölni. Más megoldást talál. A téboly csavaros, okoskodásával bebizonyítja, hogy csak a hűség bizonytalan, a hűtlenség bizonyos s egy mérész, lehetetlennek látszó jelenetben, mely a keserű önguny tetőző remekműve, visszahivatja Petrust és kétségbeesetten rimánkodik. csalja meg.

Stella: Könyörülj.

Bruno (dühöng): Csönd. Madame Carvel! Itt, a test magával rántja a lelket és mindent fölemészt! Vagy a kétség győz le, vagy én győzöm le a kétséget. Minthogy pedig a bűn egyetlen bizonyítéka megmenhet engem, bármily szörnyűséges is, követem! (Mindig lázasabb.) Petrus, add nekem a megmentő bizonyosságot.

Petrus (elképed): Micsoda?

Bruno (öklével döngöti az asztalt): Torold meg a sértést, melyet elkövettem ellened Petrus, sérts vissza. Vedd Stellát, lásd el a baját istenigazában! Vedd őt, odaadom úgy, ahogy van. Vezesd a szobájába, érted? Belemegyek, meghívlak, kérek, könyörgök! (Kiabál.) Térden állva esedezem! (Liheg.) Követ téged, hajlandó rá...

Az, amit kíván, megtörténik. Odacsődíti a népet, hogy megfürdőkék nyilvános gyalázatában is, de aztán, amit tulajdon szemével látott, nem hiszi el, a nő áldozata hiába való, Bruno tudja, hogy Petrus nem lehetett az, a titkos csábítót hajszolja, akit nem lát, nem láthat. Felesége mártíromsága folytatódik. Már az egész falu népe ölelgeti, nyíltan, a férj szemeláttára. A harmadik után ott az ezredik is. Ez sem elég. Szégyenét papagályok beszélik. Bruno mindezt gyerekségek nevezéi és mosolyog. Ő kézzelfoghatóbb bizonyítékokat akar.

Erre is kínálkozik alkalom. Álarcos bál van a faluban, lampionos felvonulás s felöltözködik, parókat tesz kopaszodó fejére, úgy hogy olyan, mint egykor, mikor még fiatal, szép szerelmes volt s noha nyitva az ajtó, kötélhágcsón mászik felesége ablakába és felszarvaztatja önmagát, önmagával. A falusi asszonyok, kik lesbe álltak, hogy végre elcsipjék az urukat, az álarcos lovagot összevisszaverik s csak aztán derül ki, hogy maga a férj az. Bruno most már nyugodt, de utolsó pillanatban megtudja hogy felesége az álarcban is felismerte. Kiujul a kétség, melynek sohasem lehet vége, mint a féltékenység örületének.

IV.

Korántsem hiszem, hogy e pár kiszakított résszel és a töredékes magyarázó szókkal teljes fogalmat adhatok, milyen kincseket takar ez a játék, mely a régi, vaskos flamandi

bohózatok burkát öltötte magára és feloldhatatlan, megoldhatatlan tragikumát kómikummal leplezte. Külsejében kómikum, belsejében tragikum. Legméresebb helyzetében sincs egyetlen sor, mely lélektanian ne állná helyét s az olvasó, vagy néző ne fogadná el azonnal, mert a költő léleklátása könyörtelen, ösztönössége sugallatos, mesterkedés, okoskodás és tudománykodás nélkül való, igazmondása döbbenetes. Ha torzít, akkor jellemez, de alakja sohasem esetlegese gyéni karrikatura. Művészi tulzáásával a féltékenység általános mivoltára vet helyes fényt.

Shakespeare a féltékenység mozgató erejét, dinamikus hatását tárja föl.

Strindberg már részletesebben rajzolja a circulus-vitiosus-ait, a tüneteket, sokszor anélkül, hogy tudná, mit jelentenek, mert maga is szenvedő alanya ennek a szenvedélynek s vallomása egy beteg megindító gyónásának tekinthető. Ő a lírai féltékeny.

Crommelynek merésebb, átfogóbb, mélyrehatóbb.

Bensőbb, mint *Shakespeare*, egészségesebb, mint *Strindberg*.

Ez a bohózat felér a velencei mór és az apa tragédiájával. Bruno nagyobb Othellónál és Az apánál.

DÖMÖTÜR ILONA
Tengerséiben nyaralt

Egy rózsaszálat

Írja: Harsányi Zsolt

Ha egy darabnak nagy sikere van, akkor ott hátul, ahová a publikum nem lát, külön szabályos kis élet fejlődik ki körülötte. Különösen operettszínházaknál látni ezt, ahol minden áldott este ugyanazt a darabot adják. A kulisszák mögött minden áldott este percnyi pontossággal ugyanazok a dolgok ismétlődnek, még az izgalmak is bizonyos rendes kerékvágást kapnak, a hangulat, hogy divatos szóval éljek: stabilizálódik.

Ilyen állandó kulissza-mögötti élete van a Három gráciának. Aki bejáratos a Fővárosi Operettszínház mozsár-uccai kapuján, az este, ha kiveszi az óráját, meg tudja mondani, milyen a képe most a kis udvarnak, meg a színpadnak. Nyolc óra tíz perckor például a kórus öltözőjéhez vezető lépcsőn trikós hölgyek tolonganak felselé és az ügyelő könyökkel tör magának utat a kis öltöző-folyosó felé. Mert a trikós hölgyek befejezték szereplésüket az első felvonás háttérének festett vászonhullámai között, tehát szaladnak átöltözni, az ügyelő pedig azt megy nézni, hogy Halmay, akinek nemsokára jön a jelenése, kész van-e már? Vagy mikor Biller Irén feketé kis bluzzal a meztelen dereka felett éppen azt zengi, hogy: „Ha megversz is imádlak én...”, azalatt az éjszakai uccát ábrázoló függöny mögött lábujjhegyen lökdösődnek az apacsányok, a zsinórpadláson feszülten figyel a munkás, hogy mikor húzza fel az uccát, Ujváry éppen jön le az öltözőből apacsnak kicsipue, kinn a portás-fülke előtt pedig a legkülönbözőbb struccmadarak és paprikáscsirkék cigarettáznak. És mikor a harmadik felvonásban a közönség javában mulat a Kompóthy és Ujváry kalaptü-szenvedésein, odakinn már kezdik zárni a boltot, a cocktail, a szüz-sült, a Tutankhamen-lányok, a versaillesi ballerínák egymás után sietnek le a lépcsőn hazafelé, a Mozsár-uccában egyiket autó várja, a másikat csak olyan egyfogatú gavallér, a harmadik meg éppen egyedül, gyalogszerrel vág neki az éjszakának.

Ennek a kis világnak, amelyben a trikók, madár-ruhák, tüll-szoknyák, egyiptomi kosztümök, virág krinolínok és a kis fehér kuktagyerekek bábeli tömege felett Szabolcs Ernő kapitányi vezényszava süvit, van egy főoszlopa, aki nélkül a Három gráciát nem

is tudom elképzelni, és akiről jelen elismerő soraim szólnak: Nagy Jenő, színművész, löverszenyszakértő, színházi Petur bán, szereposztási békéltlenkedő és habitué.

Látták a Tatárjárást a Fővárosiban? Abban ő Imrédy kapitányt játszotta. Hát a Marinkát látták? Abban ő volt a Kertész Dezsőt őrző zordon detektivek közül a nagyobbik. Kedves, jóízű színész, de még kedvesebb ember: zamatos, vidéki gyerek, órákig elhallgatnám.

Na már most jött ez a Három grácia. Nagy Jenő nem kapott benne szerepet. Olyan szemekkel nézett Tapolcaira, meg Szabolcsra, hogy ha nézéssel ütni lehetne, akkor az igazgatóság testületileg habva rogyott volna össze. Minden este felment az irodába, kifejtette nézetét az ilyen szereposztási politikáról, megesküdött, hogy ebbe az irodába többet nem teszi a lábát, és másnap megint felment az irodába.

Akár hiszik, akár nem, a bemutató előtt néhány nappal ez a Három grácia még retentő és vigasztalan bukásnak nézett ki. Nagy Jenő már javában fente a fogát, hogy majd a következő darabban mégis csak ki-verekszik magának egy szerepet. A premiéren leült az ügyelőpult vidékén a kulisszák közt egy székre és ott végigkibicelte a darabot. Az első felvonás után csodálkozott, a második után izgatottan lelkesedve toporzékolt, a harmadik után könnyes szemmel borult a Szabolcs nyakába, úgy örült a dolgnak.

A második előadásán megint leült arra a székre. A harmadikon megint. Aztán megint. Történhetett aztán napközben akármilyen, ő többet a Három gráciától nem tudott elszakadni. Vagyonokat nyert és veszített a löversenyen, vakmerő tőzsde-harcokat küzdött végig, szakított szívserelmével napközben, de este leült a székre a kulisszák közt. Azt hiszem, most is ott ül, mint Barbarossa Frigyes, akinek szakálla keresztülött a kőasztalon.

Mire ezek a sorok napvilágot látnak, Nagy Jenő százhétszer hallgatta végig a Három gráciát az első szótól az utolsóig. Impozáns teljesítmény. Még maga Vincze Zsiga sem látta ennyiszor a darabot, mert helyette néha Kossovich dirigált.

Ezennel átnyujtom Nagy Jenőnek a rózsaszálat, és mellé azt a kívánságot, hogy nagy-szerű szerepet kapjon. De mennél később.

A megfejelt közmondás

Bécsben magyar primadonna játszik és jobb, mint akármelyik bécsi.

A régi közmondás most már így alakul: magyarnak Pécs, németnek Péchy.

(gács)

„Kinek szívén szerelem lángol,
Nyugalmat nem talál“

Lábass Juci legszebb dala az Orfeuszban

Mindenki rajongó szeretettel várta, hogy *Lábass Juci* megjelenjen az első próbában. Amióta tavaly a *Boccaccioban* vendégszerepelt, azóta ő a *Városi Színház* házi kedvence.

— Hála Istennek, csakhogy itt van az első interjú, — mondta *Lábass Juci* kacagva, — már úgy hiányzott, mint a falat kenyér. Természetesen a szerepemről beszéljek. Mit mondjak?...

— A szerepem — folytatja — igazi klasszikus operett-szerep. Ilyeneket szeretek a legjobban. Ez a harmadik klasszikus szerepem, az első *Szép Heléna* volt, a második *Boccacio*, a harmadik most *Euridike*. Ennek a szerepnek különösen az énekpartija nagyon tetszik nekem. Hallgassa csak meg a belépőmet, milyen szép már a két első sora is:

„Kinek szívén szerelem lángol,
Nyugalmat nem talál.“

— És a híres méh-duett, amelyet *Sárossy Bandival* együtt éneklünk, csupa gyönyörű melódia, szinte sajnálom, hogy nem lehetek publikum az előadásán, hogy élvezhessem *Offenbach* gyö-

nyörü muzsikáját. Az egész uton hazafelé ezt dudoltam:

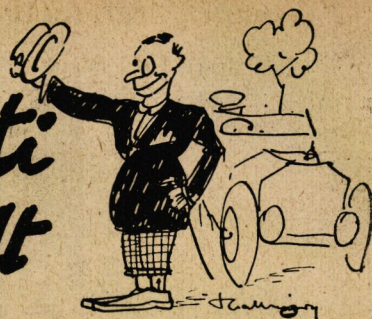
„Mosolyogva jött el a halálom,
Mint rózsák között hajnali álom.“

— A szerep prózarészének kedves, pajkos, inceskedő tónusa is nagyon tetszik nekem és, azt hiszem, egészen jól illik is. Még csak egy félóra óta vagyok itt, de máris látom, hogy az előadás — már csekélységemet eltekintve is — pompás lesz, hiszen nem kellene egyebet tennem ennek bizonyítására, csak azt mondani, hogy *Ábrányi Emil* direktor fog vezényelni, *Ferenyzy Frigyes* rendez és el kellene sorolnom a partnereim nevét, amit csak azért nem teszek, nehogy — ha őket is megkérdezi — *revanche*-al tartozzanak.

Minden egyéb, amit *Lábass Juci* nem mondott el a szerepéről, az előadásról, — önmaga helyett beszél, — amiről mindenkinek alkalma lesz meggyőződni a premieren is beillő reprizen, amelyről még csak annyit mondunk, hogy a nagyszerű díszleteken kívül, *Faragó Géza négy szenzáctós kosztümöt* tervezett *Lábass Juci* számára.

Zugligeti feltámadt

A Színházi Élet szerkesztősége előtt hatalmas autó állt meg túlköelve a héten és ruganyos léptekkel kiszállt belőle egy ur. Az egész szerkesztőség négy ujnyi vastagságu gumitalpu cipőjét, jólszabott kockás nadrágját és amerikai szabású kabátját nézegette, de majd hanyattvágtuk magunkat meglepetésünkben, amikor arcába pillantottunk. Egyszerre felordítottunk mindannyian:

— Zugligeti!

Ki ne emlékeznék Zugligeti Edére, lapunk barátjára, a szerencsétlenül flótázó volt vidéki kardalusra, aki esztendőnkön keresztül itt lógott a nyakunkon és állandóan pumpolta a munkatársakat egy, azaz 1 korona erejéig. Ki ne emlékeznék Zugligeti Edére, aki folyvást fantasztikus tervekkel jött elő, színházat akart alapítani a levegőben az aviatikusok számára és cirkuszt a Duna alatt, hogy azoknak, akik legranak a Lánchídról, este legyen hová menniök. Ki ne emlékeznék Zugligetire, lapunk barátjára, aki állandóan tervezett, hogy a végén kipumpolhassa a maga koronácskáját és aki egy szép napon, mint a kámfor — eltűnt.

Nem tudtuk hova lett, hova tűnt. Azt hittük, már rég meghalt szegény. Nem is gondoltunk rá. Rég elfelejtettük.

És most hirtelen előbukkant. Itt áll előttünk *elegánsan, tele dohánnyal, tele valutával*, minden pillanatban attól kell félni, hogy levegőbe repül, mert majd felveti a sok pénz.

Mikor egy kicsit felocsudtunk meglepetésünkéből, kérdésekkel halmoztuk el Zugligeti Ede urat.

— Zugligeti igazgató ur — javította ki ő maga — nem csak úgy egyszerűen „ur“!

— De miért igazgató?

— Mert a saját ügyeimet igazgatom. Tőzsdézek, valutázok, kosztpénzelek, finanszírozok, adok, veszek. Megveszem a Színházi Életet szőröstől, bőrostól, összes szőrös és bőros munkatársaival együtt.

Felvilágosítottuk, hogy a Színházi Élet nem eladó. Még mindig csak példányonként lehet megvásárolni.

Zugligeti igazgató ur nagyon elszomorodott erre, de kijelentette, hogy lapunknak továbbra is olyan jó barátja marad, mint eddig volt és, minthogy most már megint ráér, mert, hálsten, van elég dohánya. ezután is mindennap megtisztelti látogatásával szerkesztőségünket.

Közben majdnem felfordította Zugligeti igazgató ur a szerkesztőség életét, mert a munkatársak, valahányszor bejön, pénzért ostromolják a jeles férfit, aki egyike lett Budapest leggazdagabb embereinek. Mindenki azon van, hogy lehetőleg valorizálva kaphassa vissza a néki kölcsönadott többrendbeli koronákat. De ő, valahányszor pénzt kérnek tőle, ünnepélyesen begombolkozik.

— Most nincs nálam pénz. Majd csak kasszanap után...

Eddig még senki nem tudott belőle kicsiholni még egy negyeddollárt sem. Erre körülnéztünk a városban. Zugligetinél csak egyetlen nagyobb tervező él jelenleg a fővárosban: Lovászy Károly, a jeles író. Őt szerződtettük *le direkt arra a célra, hogy Zugligetivel tárgyaljon és bevonja őt olyan vállalkozásba, amelynek jövedelméből aztán majd a munkatársak is részesedhetnek.* A Zugligeti—Lovászy-féle tárgyalások eredményeiről és eseményeiről a jövő héttől kezdve minden számunkban részletesen beszámolunk.

Felmentő ítéletet kérek

Írta: **Vitéz Miklós**

Bizony, amilyen kicsiny ez a darab, olyan súlyos nagy szentencia foglaltatik a végső akkordjaiban. A bölcs, okos, emberséges Márton gazdával szinte én is félek kimondani a „Gonosz asszonyi állapot”-ot, mert bizony nagyon is ridegen asszonyellenes tendencia csattan ki e furcsa művű, rajzu, a polgári sablont felrugó „parasztháromszög”-ből. Bevallom viszont, hogy Ligeti Juliska bűbajos parasztasszonya a próbákon nemcsak az öreges-rangos gazdáját, Gyenes Laci bácsit, meg a lángbeszédű, asszonyszöktető Kiss Ferit, de szerény magamat is felette-

mód kísértésbe vitt. Nem kellene-e enyhíteni az asszonynemzetségen esett (e darabban véletlenül igazságosan esett) csorbán? — a Ligeti Juliska Marija kedvéért? Ellentálltam. Ellent tudtam állni! A szöveg változatlan maradt. De mi: Gyenes Laci bácsi, Kiss Feri és én minden próba után szegett fejfel állunk, nem merünk egymás szemébe nézni. Még kevésbé a Ligeti Juliskáéba, akit egy pendelyre vetkőztetve, mi, három férfiak, kiültünk a havas éjszakába. A felbujtó cinkos persze én vagyok. Teljes beismerésben vagyok. A szándék előre bűnös, de mindig igaz asszony Ligeti Juliska, könyörögjön és eszközöljön ki számomra hosszantartó, sikeres felmentő ítéletet.

SYBILL, VANAI ÉVA

Tavasszal történt, hogy a Rákosi-iskola vizsgaelőadásán, *Bródi-Martos-Jacobi* kedves, régi operettjében, a *Sybill*-ben, igazi sikerrel debütált egy pompás megjelenésű, csengő hangú, kiforrott játéku fiatal színésznő: *Vanai Éva*. Akik látták a bemutatkozást, kész primadonnát ismertek meg a tehetséges művésznőben. Kész primadonnát ismert meg többek közt *Sebestyén Géza* is, aki megnézte az előadást, és utána rögtön vendégszerzésre szerződtette *Vanai Évát*. A Budai Színház repertoírja eddig nem engedte meg a fiatal művésznő felléptét, míg most végre megtörtént a bemutatkozás. Szeptember hó 16-án, vasárnap délután lépett föl először *Vanai Éva*, ugyancsak a „*Sybill*” főszerepében. Amilyen sikere volt a Királyszínházban, ugyanugy tetszett a Horváth-kerti arénában is.

VANAI ÉVA Budai Színház: „*Sybill*” (Mészöly felv.)

het megfizetni. A Fővárosi Operettszínháznál különben igen kísértének a csábitók.

— A vigszínházi Csábitók?

— Dehogyan, amerikaiak. Biller Irént...

— Te jó Isten, csak nem!?

— Te jó Isten, csak igen! Azért ne legyenek olyan izgatottak! Hívták Amerikába egy angol színházhoz, de néki eszé-
gában sincs menni.

— Mi hír a Pompadourról?

— Erősen készülődnek, Zsazsa minden nap két órát próbál Vincze Zsigával és Nádorral.

— Külföldi híreket kérünk még.

— Róbert Jenő Berlinből végleg Bécsbe költözött a családjával együtt. Bé-
kessy, a Stunde szerkesztője, aki nemré-
gen még újságíró volt Pesten, háromfel-
vonásos drámát írt, amelyet Bécsben fog-
nak előadni.

— Betegekről mi hír?

— Dömötör Ilonát e héten megoperál-
ták a Fasor-szatóriumban, hála Isten-
nek, már jobban van.

— Nem tudja ki az az amazon, aki dél-
elöttünként a hűvösvölgyi uton lovagol?

— Hogy én ne tudnám? Bordás Rózsi,
a Budai Szinkör primadonnája, akinek
szombaton premierje lesz és addig négy
kilót le akar fogyni. Még csak nyolcvan

deka van hátra, azt napi huszonöt dekás
adagokban adja le.

— Meséljen még valamit.

— Papp Joly 28-án fellép Budán. A
Testőr színésznőjét játssza el. A szolnoki
művésztelepen nagy munka folyik. Ott
van a mester, Fényes Adolf, Pólya Tibor,
Szlányi Lajos, Szüle Péter, Vidovszky
Béla, Zombory Lajos. Megérkezett kül-
földről Fodor László, a kitűnő rajzoló,
egy hétig itt vendégeskedett, aztán újra
elutazott. Csak a télen jön vissza, de ak-
kor már nem egyedül.

— Valami pletykát még édes Pista.

— Oh, én már régen nem pletykázom.
Mióta a magam kis pletykapiacát meg-
nyitottam, régi jó pesti szokás szerint
minden utcasarkon pletykacsarnokok ke-
letkeztek. Azóta én csak komoly dolgok-
kal foglalkozom és komoly emberek tár-
saságát keresem. Legutóbb is megismer-
kedtem egy előkelő, finom, európai hírű
egyetemi tanárunkkal, aki atyai barátja
és gondviselője egy kedves fiatal színész-
nőnknek. De maguknak léha pestieknek,
semmi sem szent. Tudják, milyen nevet
adtak ennek a tehetséges kis színész-
nőnek?

— Nos?

— „A tudós macskája!” Kezüket
csókolom.

HALMI ARTHUR ABBÁZIÁBAN

A világhírű magyar festőművész meglátogatta Abbáziában nyaraló feleségét. A képen jobbról balra Halmi
Arthur, dr. Lakatos Viktorné, Kéry Károly, Halmi Arthurné és Fejérváry Ervin láthatók

Zenei Élet

Fodor Izsó — jubilál

Mindenki ismeri a zenevilág népszerű Fodor Izsoját, az Operaház kitűnő zenekari felügyelőjét, a Nemzeti Zenede tanárát, a hangversenyrendezőit. Az érdemes Fodor

most ünnepelte operai működésé-
25 éves jubileumát. A jubileumon örömmel vettek részt Budapest művészei és irodalmi körei, ami nem is csoda, mert Fodor valóban hervadhatatlan érdemeket szerzett a magyar zenei kultúra fel-

virágoztatása körül. Mint a Filharmonikusok igazgatója, ő honosította meg például az állatkerti szimfonikus hangversenyeket; ő volt az, aki először vitte ki a Filharmonikusokat Bécsbe és Berlinbe; éveken át az ő lelkesedése és buzgalma hozta Pestre az Operaház híres külföldi vendégeit. Jubileuma alkalmából tiszteletű elhalmozták gratulációikkal.

Pesti hangverseny-élet

Látogatás a Koncert hangversenyvállalat irodájában. — Intervju Kun Imre igazgatóval az elmúlt és jövő hangversenyszazonról.

A mai amerikai arányú pesti művészeti életnek egy igen fontos alkatrésze a hangversenyszazon. A pesti hangversenyirodák ismerik a magyar zenekultúra fontosságát és vállelve igyekeznek hozzájárulni a magyar művészet megismertetéséhez és a zenei kultúra terjesztéséhez. A régi két nagy hangversenyvállalat (Rózsavölgyi és Harmónia) mellett pár év óta egy új hangversenyvállalat neve lett népszerűvé, a „Koncert“-é, amely ötletességével és mozgékonyásával vált ki a többi pesti irodák közül.

Felkerestük a „Koncert“ agilis igazgatóját Kun Imrét, hogy mondana el egyet-mást a múlt évi működésükről és a jövő szazon előkészületeiről.

— Budapesten 82 hangversenyt és estélyt rendeztünk, amelyek közül kiemelem Hubay Jenő: Petőfi szimfóniájának a bemutató előadását, amelyet februárban tartottunk a Városi színházban. Mi mutattuk be Szendy Árpádnak utolsó zenekari művét: a Magyar suitét is, amelyet Festetich Tasziló herceg Helikonünnepére írt. A múlt évben rendeztünk Berlinben, Bécsben, Jugoszláviában, Romániában és Csehországban hangversenyeket.

— Most már nagyban dolgozunk a jövő szazonon. Elsősorban a külföldi rendezésekre helyezem a főszólamot és sok turnét készítek elő. Keéri-Szántó Imrét visszük román területekre, majd Koncz Jánost cseh területre. Én magam most fejeztem be a jugoszláv turné előkészítését. Nirschy Emilia, Zahler Magda, Buttula László mennek le Jugoszláviába a „Koncert“ rendezésében.

— Kik vannak a jövő szazonra leszerződöttetve?

— A pesti művészek közül sokan le vannak már kötve, de sokkal tárgyalásokba vagyok, éppen ezért nem akarok addig neveket írni. A külföldiekkel pedig úgy vagyunk, hogy csak lejjövetelükkor tudunk biztosat. Novemberben két külföldi művészünk lesz: Valesca Gert, a világhírű groteszk táncosnő, akinek talaly oly nagy sikere volt és Alexander Brauer, a kiváló orosz pianista.

Az intervju közben alkalmunk volt még megismerkedni a Koncert igazgatóságának egy pár tagjával, báró Láng Mihály elnökkel, belatini Braun Rudolf és dr. Monaszterly Sándor alelnökökkel, akik Kun Imre igazgatóval együttesen végzik a Koncert szellemi irányítását. Nagyban segítségükre van ebben Stella Adorján, aki a főtitkári állást tölti be a vállalatnál.

HAYES ROLAND

a világhírű néger tenorista október 14-én és 17-én tartja szenzációs dalestélyét. (Jegyek Fodor hangversenyirodájában, Váci-utca 1. könyvkereskedés, kaphatók)

MOZI ÉLET

AMERIKA HŐSKORA

D. W. Griffith történelmi drámája

*

Főszereplő:

LILLIAN GISH

*

Eredeti zenekísérettel szeptember hó 21-iki kizárólagossági joggal mutatja be mind a két részt egy előadásban a

ROYAL

APOLLO

150 elefántot ad kosztba az indokinaï kormány a Vita-filmgyár expediciójának

Vajda Ernő az indokinaï expedíció irodalmi vezetője

Hogyan készülnek a felvételek,
majd olvashatjuk a Színházi Életben

Három világlap kötötte le eddig Vajda Ernő
filmnaplóját

Francia és angol tőkével Európa leghatalmasabb filmvárosa épül mostanában Bécs környékén. A Vita filmgyár, amely már eddig is jelentős szerepet játszott Középeurópa filmtermelésében, hatalmasra fejlesztette vállalatát és két óriási műtermét már a közel jövőben üzembe helyezi. A *Színházi Életnek* alkalma lesz e filmgyár ezer csodáiról a megnyitással kapcsolatban beszámolni. Most csupán annyit árulunk el, hogy a Vita gyár műterméinek egyáltalán nem lesz üvegfala. Szántszándékkal kizárják a napfényt és óriási reflektorok mellett fényképeznek. Ezzel az érdekes kísérlettel arra a problémára is feleletet nyernek majd a szakemberek, hogy egyáltalán kelle-e a mozifelvételekhez napfény?

A Vita filmgyár az egyik híres francia filmrendező, *Freydert* szerződtette le, akinek *Atlantis* című filmalkotását a magyar közönség is jól ismeri. *Freyder* a *Vörös Istenek* című francia regény filmfelvételeit kezdi meg, majd ennek befejezése után a Vita gyár egyik expedícióját fogja vezetni, amely május 1-én Indokinaïba indul, hogy ott exotikus filmet készítsen.

Az expedíció részletei dolgában már megállapodás is létesült a francia gyarmati kormánnyal, amely a legmesszebbmenő támogatásban részesíti a művészársaságot,

többek között 150 elefántot bocsát rendelkezésükre a felvételekhez, bár ezek táplálása szintén nem csekély anyagi áldozatába kerül a gyárnak.

A gyár felkérte Vajda Ernőt, a kitűnő magyar író, akinek a neve a nemzetközi filmvilágban már éppen olyan népszerű, mint szinpadri szerzőé, hogy vállalja el az expedíció irodalmi vezetését. Keressen motívumokat a filmekhez, vegyen részt az alakok dramatizálásában és személyesen is ügyeljen fel az exotikus felvételeknél. Vajda Ernő tapasztalatairól az elindulás percétől kezdve napló formájában be fog számolni és ezek a feljegyzések a bécsi „Die Stunde”-ban, a párisi „Excelsior”-ban, a „Newyork American”-ban és a „Színházi Élet”-ben fognak megjelenni, eredeti illusztrációkkal. A mozilátogatóknak végre alkalmuk lesz részletes leírást olvasni a filmfelvételek ezer csinja-binjéről és azokról a küzdelmekről, amelyet ez az expedíció a vad természettel fog megvívni. A Vita gyár filmjein ugyanis nem csupán hivattas színészek szerepelnek, hanem hátsóindiai bensülöttök is játszani fognak és a darabok meséje természetesen kapcsolódik az exotikus vidék ezer pompájával.

Ez az uttörő vállalkozás — amelyről a *Színházi Élet* számol be elsőnek — máris

közbeszéd tárgya a bécsi szakkörökben és számtalan érdekességgel bír, amelyekről természetesen szintén hűségesen be fogunk számolni olvasóinknak.

Sylvester Schaffer és Halmay Tibor

együtt filmeznek

Szenzációs artista-film készül a
Phönix műtermében

Hatalmas iramban indultak meg a fölvételek a *Phönix-filmgyárban*: a Pesten időző artistakirály, Sylvester Schaffer érdekes, ötfelvonásos filmet csinál állandó partnere, Lili Krüger, Halmay Tibor és Balogh Béla rendező társaságában.

A készülő filmről ezeket a részleteket tudtuk meg:

— A mese, az ötlet Schafferé, a rendezés munkáját Balogh Béla végzi. A film szeptember végére elkészül, mert október 1-én Schaffert már elszólitja szerződése Budapestről. A készülő film meséje az artista-világban játszódik, tele van trükkkel, humorral.

— Sokáig kerestünk megfelelő magyar színészt a másik férfi-főszerep eljátszására, míg végre maga Schaffer jött az ötlettel. Egyik este látta játszani Halmay Tibort, nagyon megtetszett neki, azonnal fölkereste és amikor megtudta, milyen nagyszerűen lovagol, uszik, vív, tenniszezik, le is szerződtette filmjéhez napi 200 ezer korona gázsival. Halmay egy piperkőcöt, nagyon mulatságos figurát játszik, aki mindent rosszul csinál. A film női főszerepét, egy szenvedélyes, szerelmes asszonyt, Lili Krüger játssza.

Halmay Tibor különben érdekes filmszereplésre kapott nagyon előnyös ajánlatot. Az *Apollo Theater* hívja meg őt a Sally című operett táncoskomikus szerepének eljátszására.

HENRY B. WALTHAL

„Amerika hőskora“ című Orion-film főszerepében

Ujból elkészítik Mary Pickford első filmjét

Mikor a középkorból telefonál a férj a feleségének

Egy amerikai filmgyár szenzációs felvétele

Egy amerikai filmgyár szenzációs felvételeken dolgozik, amelyeknek hasáboakat szentelnek a newyorki szaklapok. Ezelőtt több, mint 10 esztendővel egy amerikai halászdráma főszerepében mutatkozott be a moziközönségnek Mary Pickford és ezt a filmet most, a mai mozi technika összes vívmányainak figyelembevételével, újból elkészítetteti a vállalat. Egészen új halászfalut építettek a felvételek céljaira és az egyik newyorki lap

érdekes illusztrációt is közöl, mikor Mary Pickford halászlánykosztümben éppen telefonál az urának, Douglas Fairbanks-nek, aki középkori lovagnak öltözve, a távoli Kalifornia egyik filmvárosában egy lovagdráma főszerepét alakítja. Az amerikai mozikirályok előtt már be is mutatták az új Mary Pickford-film egyes jeleneit, még pedig igen érdekes módon. Előtte tudniillik a régi kép megfelelő jeleneteit vetítették le.

8-12-ig

egy párisi moziban

Burleszkek és reklámfilmek

Szünet után: filmrevü

Páris hőse: Pasteur

Páris, 1923 szept. elején

Az ember megváltja jegyét a káprázatos fényvel kivilágított előcsarnokban, odamegy egy emelvényen ülő urhoz, aki ráírja a jegyre, hogy hová ülhet tulajdonosa, aztán bemegy a sötét nézőtérre, hol a harmintagu zenekar éppen a nyitányt játssza, felvillan a jegyszedő villanylámpája, elfoglalja helyét a kényelmes zsölyén, közben azonban nem feledkezik meg arról, hogy a jegyszedőnek 15—20 centimes borral jár. Azután megkezdődik az előadás, peregnék a képek négy órán keresztül, mert a párisi mozikkban 8 órától 12-ig tart egy műsor.

Amint a zenekar a nyitányt bevégezte, megjelenik a vásznon egy domboru ve-

lítés, — olyan, mintha élő ember volna — és jó estét kíván. Ez a ciné legújabb találmánya. A műsort egy burleszk kezdi mindég. Elég csak *Fatty, Chaplin* vagy más burleszk-fenomenévé látni a vásznon, máris örömrivalgásban tör ki az első és második emelet hátulós csatolt része, hol a 75 centimes közönség élvezi Edison találmányát. A burleszk után egy természetes vagy tudományos film következik, közunalomra. Már a következő, a *Pathé Journal* jobban érdekli a közönséget, különösen a katonai és sportesemények.

A tulajdonképeni két nagy darab ezután jön, de nem felvonásokra tagozva, hanem egyfolytában lejátszva az egészet szünet nélkül. Az egyik rendszerint egy társadalmi dráma, úgy 4—5 felvonásnak felel meg, a másik körülbelül ugyanolyan hosszú vígjáték vagy kalandor-dráma. A két nagy darab között van a szünet és a revü. A szünet magában is érdekeset rejteget, mert ezalatt kerülnek bemutatásra a reklám-mozgó-

képek, melynél mulatságosabb film kevés van. Ilyen például a *Sauka tea* vetítése. Van a fehér mezőben egy pont. A pontból vonal lesz, a vonalak szétágaznak, összefutnak és lesz belőle egy természetes néni.

A szünet után következik a filmrevü, jeles énekesek, énekesnő, esetleg táncduett. Az előadás éjfél után végződik rendszerint, de hála a kitünő kényelmes zsölyének, egy cseppet sem fárasztja ki az embert a hosszú ülés.

Most valamit a párisi filmvilágról. Egy nagyszerű filmet produkált az egyik francia filmgyár, mely „*L'homme sans nom*” címmel került forgalomba és amely már egész Párist meghódította. A világháború borzalmaival tárja elénk és az utána következő idők sok feldult családi tűzhelye közül ragad ki egyet, melyben megdöbbentő realizmussal rajzol meg egy mérnököt, aki a háború borzalmainak hatása alatt teljesen elvesztette az egész idegenszerét. A film egyébként épp úgy, mint minden más mozi-darab is, tele van politikával és ahol csak lehet a németeket kedvezőtlen színekben állítják be.

Egyébként most egy teljes film készült „*La libre Belgique*” címen, melyben „egy pincelakó” írja meg Von Bissing és ügynökei brüsszeli uralmát.

A mozik éppen úgy, mint a színházak, valóságos plakátaradattal csalogatják magukhoz a közönséget. A múlt héten ment több moziban a híres orvosról, *Pasteur* készült film. Minden tenyéri hely tele volt ragaszva képekkel, melyek a vesztség elleni oltást illusztrálták. Párisban az épülő házakat egész magasságban bekerítik. Ezek a hatalmas kerítések nehéz ezreket jövedelmeznek az építőmesternek, mert ezek a legalkalmasabbak arra, hogy a lepedőnyi plakátokat reáragasszák.

Németh József

Jelenet az „Amerika hőskora” című Orion-filmből

Hol van Max Linder

Nem tűnt el, de még
nincs Bécsben

Október 15-én érkezik

Megirtuk, hogy Max Linder egy bécsi filmgyárhoz szerződött három film főszerepére. A szerződés szerint szeptember 20-án kellett volna Bécsbe érkeznie, azonban ezen a héten táviratilag szabadságot kért és közölte, hogy csak október 15-ére ér-

kezhet meg Bécsbe, ahova magával hozza új feleségét, aki állítólag a párisi alpolgármester leánya.

Nagy csodálkozással olvastunk tehát egy riportot, amelynek írója a bécsi Grand Hotelben interjúolta meg Max Lindert reggelizés közben. Megnyugtathatjuk a Színházi Élet olvasóit, hogy Max Linder pontos érkezéséről és bécsi fogadtatásának külsőségeiről wieni munkatársunk elsőnek fog beszámolni a magyar közönségnek.

HOGYAN INTERJUVOLTA MEG a Színházi Élet BIMBULÁT

Véletlenül lett moziszinész — Azelőtt „prózai“ foglalkozása volt

5 kabarében és 30 moziban pendlik naponta Párisban

Kit szeret jobban a mozi-közönség, mint Bimbulát? A franciák legnépszerűbb filmkomikusáért, Biscotért (csak nálunk hívják Bimbulának), az egész világon rajonganak fiatalok és öregek, hölgyek és urak. A zürichi autogramtőzsdén Bimbula a dollár, olyan értékes. Tizenöt Lilian Gisht és huszonhárom Asta Nielsent és három Fattyt adnak egy Biscotért.

A „Színházi Élet“ munkatársa rekordot csinált: meginterjúvolta Bimbulát Párisban, Villa Estex 5-ben lévő lakosztályán. Még pedig nagyon egyszerű uton. Levelet írtunk a kitűnő kómikusnak, szépen megrögtük őt a kérdések tömegével, ahogy az a rendes interjúndó szokás. A kérdésekre a mai postával kaptuk az érdekes választ.

— Soha életemben nem játszottam 1921 előtt se filmen, se színpadon — nyilatkozott Biscot — és a Tih-Minh című filmben léptem

föl először. Mit tagadjam? Előzőleg csöndes, nagyon is prózai foglalkozásom volt és a Gaumont-gyárnál véletlenül vetődtem oda egy főbvetelhez. A Gaumont-gyártól akkor vált meg elődöm, Cococatin ur. A rendező, Louis Feuillade rámnézett és nagyon megijedtem, mikor rámszólt: Jójjön, barátom!

— Harmadik napra már eldől: a készülő nagy filmben

BIMBULA
a Vindictában

átveszem Cococatin örökét. Nem szégyellem: óriási sikerem volt a Tih-Minhben, még pedig különösen azzal, hogy verekedés közben beharaptam a partnerem fülebe. Mindenkinek azt várta, hogy a fülcimpája a szájamiban marad, úgy ordított szegény.

— Nem sok idő telt el azóta, de nekem könnyen sikerült az, hogy népszerű legyek. E pillanatban öt kabarében és vagy harminc moziban pendliknek Párisban. A kabarékban kuplékat énekelek, a mozikban különböző filmjeimet játsszák. Új szerepemre vagyok azonban a legbüszkébb: most készült el a Vindicta című kosztümös filmem, amely XIV. Lajos korában játszódik. Többek közt mint drótosztót nevettek meg a közönségemet. Beszültszavamra, a Vindictában Césarin életem legjobb szerepe, de a filmet még Párisban, szakközönség előtt sem mutatták be, mert pár napja csak, hogy elkészült. Itt küldök egy képet legújabb szerepemről.

Melyik a világ legnagyobb filmgyára?

Egy francia szaklap épészhangu kis cikkben foglalkozik azokkal a kommunikékkal, amelyeket egy legközelebb megnyíló magyar filmgyár helyezett el a budapesti lapok egyike-másikában. Az igen tisztelt kommuniké költők ugyanis nagy buzgóságukban kissé elvelelték a súlykot és azt írták, hogy a szóbanforgó filmgyár műterme Európa legnagyobb atelierje lesz, sőt egyik tulságosan ügybuzgó tollforgató a világ legnagyobb műtermének nevezte ki azt a kis üvegpa-villont. Az ujonnan nekiinduló magyar filmgyártást igazán kár ilyen tulságokkal neveltségessé tenni akkor, mikor a magyar filmeknek egyelőre még jóindulatu elnézésre kell számítani, ha sikerrel akarnak szerepelni a világpiacokon.

Jövő héten érkezik meg a két világhírű amerikai „csavargó“ Budapestre

A nemzetközi csavargók és hasonló gentlemanok rendszerint nem szokták beharangozni jövetelüket. Az a két amerikai csavargó azonban, akiről szó van a címben, egyáltalában nem titkolja, hogy szeptember 28-án érkeznek Budapestre és hosszabb ideig szándékszik itt maradni. Érkezésüket ugyanis eddig mindig örömmel vette tudomásul minden ország mozipublikuma. A két „csavargó“: Charlie Chaplin és Jackie Coogan, akik a világhírű *The Kid*-ben szerepelnek együtt a filmen.

Ezt a darabot Chaplin írta, ő rendezte és az egyik főszerepét is alakítja. Annyi szenzáció, hogy egyedül is biztos sikert jelentene egy mozidarabnak. De ezeken kívül a *Kid*-ben, (amely nálunk a *Kölyök* címmel fog menni) Chaplin mint *drámai színész* is bemutatkozik. Az érzékeny szívűek sirhatnak is a *Kölyök* egyes jelenetein.

A *Kölyök*nek természetesen világsikere volt. Nagyobb szenzációval fogadták mindenütt, mint egy *Shaw*-premiert, vagy *Kálmán*-operettet, vagy *Bataille*-ujdonságot. Ez a film *esemény*, élmény. Nincs szüksége

dicséző jelzőkre, ugyanis mindenki meg fogja nézni.

Az amerikai filmszínészek horribilis gázsijukon felül évenként kiválaszthatnak egy filmet, amely után az ő tulajdonuk. Chaplin a *Kid*-et választotta és ez a film már eddig is többet jövedelmezett, mint az eddig megjelent összes Chaplin-képek.

Ezek után könnyű megérteni, hogy a *Star* filmgyár huszezer dollárt fizetett a *Kid* magyarországi előadási jogáért és a filmszakma véleménye szerint így is igen olcsón jutott hozzá és az amerikai gyár tekintettel volt az eladásnál a magyar korona árfolyamára . . .

A *Kölyök* címszerepét Jackie Coogan játssza. A *Star* filmgyár megfelelő keretek között akarja bemutatni ezt a világ-attrakciót. 25-én a magyar művészeti élet kitünőségeinek és a mozisakma képviselőinek mutatja be a filmet egyszerre két színházban, a *Kamarában* és az *Urániában*, 28-ától kezdődőleg pedig négy elsőhetes mozi játssza a *Kölyköt*: a *Kamara*, *Uránia*, *Corvin* színházak és az *Omnia*.

„A KÖLYÖK“

A KÉT CSAVARGÓ
Chaplin és Coogan

(Star film)

„A KÖLYÜK“

A KÉT CSAVARGÓ ÉS A RENDŐR

(Star film)

Egy magyar film, amelynek világsikere lesz

Elkészült a Diadalmas Élet

A Színházi Élet már több ízben beszámolt arról a filmszenzációról, amelyet a Star filmgyár készített egész nyáron ritka lelkiismeretességgel és féltő gonddal.

A színházak sem készülhetnek nagyobb gonddal egy-egy slágerre, Molnár Ferenc: Vörös malmának premierjét nem előzi meg kevesebb tanácskozás, mint a Diadalmas Élet egy-egy jelenetének fotografálását.

A film meséje olyan, hogy bármely világhírű filmgyár kapva-kapott volna rajta. Két oxfordi diákról szól. Többet azonban egyelőre nem árulhatunk el, mert a szerzők: Zsoldos Andor kollégánk és Gál Béla, a Star filmgyár főrendezője a film megjelenéséig óvatosan titkolják a szenzációs mese részleteit.

A külső felvételek Tatán készültek,

a többiek pedig a Star pasaréti műtermében.

A pazar kiállítású film férfifőszereplői Lukács Pál és Abonyi Tivadar. Ismert, népszerű magyar mozistarok, egyik neve mellé sem kell kommentár. A női főszerepben pedig új magyar mozicsillagot ismerünk meg. Szinpadi neve Zora Ogneva, a magánéletben azonban előkelő uriasszony, akinek ez az első nyilvános szereplése. De a film sikere után nem kételkedünk, hogy a jövőben kevesebb ideje lesz a társasági életre, mert a filmgyárak egyre-másra ajánlanak majd neki újabb szerepeket.

Egy gyerekszereplő is van a Diadalmas Életben, aki hatalmas versenytársa lesz amerikai kollégájának, Jackie Coogannak.

A Diadalmas Élet szakbemutatója szeptember 25-én lesz két nagy moziban.

ABONYI TIVADAR ÉS LUKÁCS PÁL
a „Diadalmas Élet” című Star-film egyik jelenetében

Hajnos Mária
Budai szinkor: „Layotta”

Színházi Élet

szerkeszti:
INCZE SÁNDOR

KABOS GYULA, BOTH KLÁRI
Z. MOLNÁR LÁSZLÓ

BELVÁROSI SZÍNHÁZ: „JÉGESAP”

1925. 39. szám ára 800 kor